

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN OKULA BAĞLILIK
DÜZEYLERİ İLE ÖZNEL İYİ OLUŞLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fevzi AKGÜL

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Servet BAYRAM

İstanbul

2021

**YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEZ TESLİM ve ONAY TUTANAĞI

TEZ BAŞLIĞI: Lise Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeyleri İle Öznel İyi Oluşları
Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ONAYLAR:

(Tez Danışmanı)

(İmza)

(Üye)

(İmza)

(Üye)

(İmza)

TESLİM EDEN

: Fevzi AKGÜL

TEZ SAVUNMA TARİHİ

: 14.09.2021

TEZİN ENSTİTÜYE TESLİM TARİHİ

:

ÖNSÖZ

Akademik hayatımın önemli bir dönüm noktası olan bu tez çalışmam pek çok kişinin emeği sayesinde en güzel biçimde şekillenmiştir. Çalışmama katkıda bulunan tüm isimleri sayamayacak olsam da onlara karşı olan minnettarlığımı daima bilmelerini isterim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca her zamanda yanımda olan olumlu eleştiri ve tavsiyeleriyle her görüşmemizde beni cesaretlendiren ve bana olan inancını her defasında hatırlatarak beni motive eden değerli tez danışmanım Prof. Dr. Servet BAYRAM'a teşekkür ediyorum. Lisans ve yüksek lisans eğitimim sırasında dersleriyle bize vizyon katan çok değerli hocalarım Prof. Dr. İsmail İPEK, Dr. Öğr. Üyesi Zafer GÜNEY'e, Prof. Dr. Suat ANAR'a katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Tez jürisinde bulunarak çalışmamı inceleyen, önerileriyle araştırmamın son şeklini vermemde yardımcı olan Doç. Dr. İlknur KUŞBEYZİ AYBAR'a Teşekkür ediyorum.

Araştırmamın tamamlanmasında büyük katkı sağlayan kıymetli dostum, Mehmet Fatih ASLAN'a teşekkür ediyorum.

Çalışmam sürecinde bana sabırla ve anlayışla destek olan çok değerli öğrencim Elçin TUNA'ya teşekkür ederim.

Hayatım boyunca desteklerini her an yanımda hissettiğim, benim için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan, her başım sıkıştığında hayır dualarıyla önümü aydınlatan canım annem Yurdağül AKGÜL'e ve babam Mahmut AKGÜL'e ve ayrıca her fırsatta beni yüreklendiren, bana destek olan büyük aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Fevzi AKGÜL

14/09/2021

İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
ÖZET.....	6
ABSTRACT.....	7
BİRİNCİ BÖLÜM	8
GİRİŞ	8
1.1. Problem	11
1.2. Araştırmanın Amacı	11
1.3. Araştırmanın Önemi	12
1.4. Varsayımlar	12
1.5. Sınırlılıklar.....	12
1.6. Tanımlar	13
İKİNCİ BÖLÜM.....	14
2.1.Okula Bağlılık	14
2.1.1. Okul Bağlılığı Çeşitleri	15
2.1.1.1. Davranışsal Boyut.....	16
2.1.1.2 Duyuşsal Boyut	16
2.1.1.3 Bilişsel Boyut.....	16
2.1.2. Okul Bağlılığına Etki Eden Faktörler	16
2.2. Öznel İyi Oluş	18
2.2.1. Öznel İyi Oluş Kuramları.....	19
2.2.1.1. Uyum Kuramı	19
2.2.1.2. Erek Kuramı (Amaç).....	20
2.2.1.3. Etkinlik Kuramı	21
2.2.1.4. Akış Kuramı	21
2.2.1.5. Aşağıdan Yukarıya-Yukarıdan Aşağıya	22
2.2.1.6. Yargı Kuramı	23
2.2.1.7. Sabit Nokta Kuramı.....	23
2.2.1.8. Dinamik Denge Kuramı.....	24
2.3. Korona Virüs Salgınının Okula Bağlılık ve Öznel İyi Oluş Seviyesine Etkisi	24
2.4. Literatürde Yapılmış Çalışmalar	27
2.4.1. Okula Bağlılıkla İlgili Yapılan Araştırmalar	27
2.4.2.Öznel İyi Oluş İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	32

YÖNTEM.....	32
3.1. Araştırmanın Modeli	32
3.2. Evren ve Örneklem.....	32
3.3. Veri Toplama Araçları.....	32
3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	32
3.3.2. Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği.....	33
3.3.3. Okula Bağlılık Ölçeği.....	33
3.4. Verilerin Analizi	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	35
BULGULAR	35
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	59
TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME	59
5.1.Genel Değerlendirme ve Tartışma	59
KAYNAKÇA.....	72

ÖZET

Bu çalışma, Lise öğrencilerin okula bağlılık, öznel iyi oluş düzeyleri tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise 2020-2021 öğretim döneminde İstanbul'da Esener'de bulunan özel ve devlet okullarında öğrenim gören 304 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS Statistics 25.0 programı kullanılmıştır.

Elde edilen analiz sonuçlarına göre; okula bağlılık ölçeğinin cinsiyete, sınıf, yaş, kardeş sayısı parametresi göz önüne alınarak anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmada aynı zamanda okul türü parametresi anlamlı bir düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Not ortalaması parametresi göz önüne alınarak duyuşsal ve bilişsel alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer alt boyutlar olan davranışsal ile not ortalaması değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ailenin aylık gelir parametresi göz önüne alınarak duyuşsal alt boyutunun anlamlı bir düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Diğer alt boyutlar olan davranışsal ve bilişsel ile ailenin aylık geliri değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Anne eğitim ve baba eğitim durumu parametresi göz önüne alınarak davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt boyutlarında anne eğitim ve baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İyi oluş ölçeğinin cinsiyet durumu parametresi göz önüne alınarak önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Not ortalaması durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Sınıf ve yaş durumu parametresi göz önüne alınarak alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Not ortalaması durumu parametresi göz önüne alınarak önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda öğrenim gördüğü okul türü göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Ailenin aylık gelir durumu parametresi göz önüne alınarak aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyum ve olumlu duygular alt boyutunda ailenin aylık gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Kardeş sayısı durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin aile ilişkilerinde doyum alt boyutunda kardeş sayısına göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Anne eğitim ve baba eğitim durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyum alt boyutunda anne eğitim ve baba eğitim göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okula Bağlılık, İyi Oluş, Lise, Öğrenciler

ABSTRACT

This study was conducted to determine high school student levels of school engagement and subjective well-being. Relational screening model was used in this research. The research sample consists of 304 adolescent individuals studying in private and public schools in Esenler, Istanbul in the 2020-2021. While evaluating the findings obtained in the study, SPSS Statistics 25.0 program was used for statistical analysis.

According to the obtained analysis results, it appeared that the scale of school attachment did not differ significantly by considering gender, class, age, number of siblings. In the current study, it was also observed that the school type parameter differed significantly. Considering the grade point average parameter, a significant difference was obtained in affective and cognitive sub-dimensions. No significant difference was attained between behavioral and grade point average variables, which are the other sub-dimensions. Considering the monthly income parameter of the family, it was observed that the affective sub-dimension differed significantly. No significant difference was found between the other sub-dimensions, behavioral and cognitive, and the monthly income of the family. Considering the parameters of mother's education and father's education levels, a significant difference was attained in behavioral, affective and cognitive sub-dimensions according to mother's education and father's education level. Considering the gender status parameter of the well-being scale, it was concluded that there was a significant gender difference in other important relationships and positive emotions sub-dimension. In view of the GPA status parameter, it was concluded that there was a significant difference compared to the GPA in the other important relationships and positive emotions sub-dimension of the well-being scale. It was concluded that there was no statistically significant difference in the mean score taken from the sub-dimensions, considering the class and age status parameters. The GPA status parameter, it was concluded that there was a significant difference in important other relationships and positive emotions sub-dimension according to the type of school he attended. Regarding the monthly income of the family, it was concluded that there was a significant difference in the sub-dimension of satisfaction in family relationships, satisfaction in important other relationships, life satisfaction and positive emotions compared to the monthly income variable of the family. Considering the sibling number status parameter, it was concluded that there was a significant difference in the satisfaction with family relationships sub-dimension of the well-being scale compared to the number of siblings. In the light of the parameters of mother's education and father's educational status, it was deduced that there was a significant difference between mother's education and father's education in the sub-dimension of satisfaction in family relationships, satisfaction in other important relationships, and life satisfaction.

Keywords: School Engagement, Well-Being, High School, Students

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bireyler, genellikle özel yaşamlarında birtakım durumlardan şikâyet etmektedir. Bazen bir problemin anlaşılmamasından ve/veya anlayan kimsenin olmamasından, bazen kimseyle problemini paylaşmadığı için mutsuz olduklarından bahsetmektedirler. Bu durumlar yakından incelendiğinde, bu durumun oluşmasının ana sebebi kişinin öznel iyi oluş seviyesi ve yakın çevresindeki sosyal ilişkilerle ilişkili olabileceği gözlemlenmiştir (Nur Şahin, 2011:1). Bir diğer taraftan baktığımızda, bireyler gerçekleştirmiş oldukları son davranışlarının hedeflerini mutluluk olduğu söylenmektedir. Literatürde yer alan mutluluk, diğer bir anlamı olan“öznel iyi oluş” hep tartışılmış ve tanımlanmaya çalışılmıştır (Diener, 2000: 34-43). Diener mutluluğu şu şekilde tanımlamıştır:

“Öznel iyi-oluş, insanların duygusal olarak verdikleri tepkilerini, kendilerinden hoşnutluk oluşturan alanlarını ve yaşamsal doyumlarını” kapsayan bir kavramdır (Diener, 1999:277).”

Genel itibariyle bilim dallarının ilgi odağı kişilerin mutlulukları üzerine olduğu görülmektedir. Edebiyattan felsefi bilimlere, siyasetten ekonomi bilimlerine kadar temel amaç insanları mutlu olamaya ulaştıracak bazı yönler belirlemek olmuştur (Tuzgöl Dost, 2004: 1). Çünkü insanların öznel iyi-oluş düzeyleri değerlendirildiği zaman, olumlu duyguların olumsuz duygulara oranının önemli olduğu ortaya çıkmıştır (Diener ve Lucas, 2000: 47-48). Bireyin öznel iyi oluş oranı, olumsuz duygulardan ziyade pozitif duygular aracılığı ile yaşam doyumuna katkıda bulunduğu gözlemlenmiştir (Diener ve Larsen, 1993: 405-415).

Bradburn’e göre ise, kişinin mutluluk seviyesinin pozitif yönde yüksek olması, mutluluk durumunun alt seviyelerde olması negatif hislerin gereğinden fazla olmasındandır (Akt., Hills ve Argyle, 2001: 1357-1354). Bir başka deyişle, Diane ve Hansen (1996) konuya şu şekilde açıklık getirmiştir. Olumlu duyguların yüksek seyrettiği kişi, yani mutluluk, neşelilik hallerinin yüksek olan kişilerin, olumlu duygunun düşük olduğu bireylere göre sosyal iletişim ve etkileşimlerinden daha fazla zevk aldıkları gözlemlenmiştir (Akt., Canbay, 2010: 6). Ayrıca, pozitif duyguların öğrenmeyi ve akıl yürütme beceri seviyesini artırarak gelişimi arttırdığı gözlemlenmiştir. Hatta bireylerin çevre ile olan ilişkilerini koruma duygusu geliştirdiği de görünmüştür(Aslan, 2019:7).

Bunları tersine olumsuz duyguların zihinsel durumları negatif yönde etkilediği, çevreden gelen uyarıcılara karşı algılama seviyesini olumsuz yönde etkilediği ve değiştirdiği görünmüştür (Collins ve Gunnar, 1990:387-416).

Yine, bir başka çalışmada, Argyle ve Lu'nun (1990) göre, öznel iyi oluş seviyesi yüksek kişilerin dışa dönük olmasıyla beraber sosyal faaliyetlerde aktif rol oynadığı gözlemlenmiştir. Bir başka taraftan negatif duygulara sahip insanların içe dönük ve duygularını dışarı yansıtmada zorluk yaşadıkları (Akt., Canbay, 2010:6).

Deniz (2010) yaptığı çalışmada, kişilerin yaşamları süresince meydana gelen bedensel, zihinsel, duygusal gelişim ve değişimlerin yoğun olarak geçirildiği dönemin en başında ergenlik dönemi geldiği görülmektedir. Onur (1995) araştırmasında, anne ve babaların birçoğunun en temel amaçları arasında ergenlik dönemi içerisinde bulunan kişilerin, kendisine öz güveni olan, sağlıklı, öznel iyi oluş seviyesi yüksek, sosyal kaygısı olmayan, öz denetim becerileri yüksek, kendi ayakları üstünde durabilen bir fert olarak yetişmelerini ve değişmelerini ister. Bu yönde yetişmeleri için ergenlik dönemi içerisinde bulunan kişilerin gelişim dönemi özelliklerini bilmek, onlarla iletişime geçerken anlaşıldığı hissini onlarda uyandırarak konuşmak ve onlara gerekli desteği sağlamaktan geçer (Güney, 2017;1). Ergenlik döneminde ailelerin bu tutumları yanında çocuklarına nasıl davrandıkları da bir hayli önemli bir konudur. Bu dönemde ergen bireyle sağlanan iletişimin yanı sıra ergen bireyin kendine olan inancını, kendisini kabulünü, öz güvenini, sosyal durumunu, okula bağlılığını, akademik başarısını vb. birçok duruma yakından tesir etmektedir (Kocayörük, 2010:37-45).

Ergen bireylerin okulda geçirdikleri zaman dilimi temel alındığında, gelecek ile ilgili hayallerinin kurulduğu anlar genelde okulda ortamında oluştuğu görülmektedir. Bu etmenler göz önünde bulundurulduğunda kişiler tarafından etkilenme oranının çok yüksek olduğu görülmekte. Bu bakımda ergenlik dönemi içerisinde bulunan kişilerin güzel bir beklenti içerisine girebilmeleri ve olumlu bir hayal kurabilmeleri için okul içerisinde geçirdikleri zaman diliminin olumlu yönde seyretmesi ve öznel iyi oluş seviyesini yüksek olması gerektiği düşünülmektedir. Dolayısıyla okula karşı geliştirilen olumlu tutum ve hissiyatlar kişinin okula bağlılığını pozitif yönde etkileyeceği söylenebilir (Baş, 2019:2).

Finn (1993) araştırmasında, okul bağlılığını öğrencinin kendisini okula ait hissetmesi ve öğrencinin okulun amaçlarını benimsemesi olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin okula olan bağlılık seviyelerinin davranışsal, duyuşsal ve bilişsel boyutları olduğu vurgulanmaktadır. Duyuşsal boyut incelediğinde öğrencinin öğretmenlerine, arkadaşlarına karşı pozitif yönde bir duygu hissetmesi olarak açıklanmıştır. Bilişsel boyut incelendiğinde öğrencinin

öğretmenlerine, arkadaşlarına karşı taşıdığı pozitif yöndeki düşünceleri, inanç ve algıları olarak açıklanmıştır. Davranışsal boyut incelendiğinde ise, öğrencinin öğretmenleri, arkadaşlarıyla birlikte okul içinde veya okul dışında yapılan faaliyetlere katılması ve bu durumla ilgili gözlenebilen davranış ile performansını içerir (Jimerson, Campos ve Grief, 2003).

Öğrencilerin okula karşı aidiyet duygusunu hissetmeleri ve okulu hedeflerine ulaşmada yol gösterici olarak tanımlamaları okulla özdeşim kurmalarına yardımcı olmaktadır. Böylece öğrencilerin okula bağlanması daha kolay bir şekilde gerçekleşir (Finn ve Voekl, 1993). Öğrenciler okulda öğretmenleri ve arkadaşları tarafından onay, kabul görme ihtiyaçlarını doyuma ulaştığında okul ve çevresine karşı pozitif yönde hisler geliştirilirken bu ihtiyaçların doyuma ulaşmaması neticesinde negatif yönde hisler geliştirdikleri görülebilmektedir (Willms, 2003). Okula bağlılığı üst seviyede seyreden öğrencilerin okula ve çevresine karşı güven düzeylerinin yüksek olduğu düşünülmektedir (Özdemir, Sezgin, Şirin, Karip ve Erkan, 2010). Okulun fiziksel imkanları, arkadaş ilişkileri; öğrenci-öğretmen ilişkileri, öğrencilerin okul yönetimine katılması gibi etmenler öğrencilerin okula olan bağlılıklarına etki eden faktörler arasındadır (Özdemir vd., 2010). Okulun fiziksel yapısının öğrencinin ihtiyaçlarını ne derece karşıladığı, okulun öğrenciye sunduğu çeşitli sosyal imkânlar, öğrencinin kendini okul içinde güvende hissetmesi okul bağlılığını arttıran önemli faktörlerdendir. Bu faktörler okul bağlılığı üzerinde etkili olduğu kadar öznel iyi oluş seviyesi üzerinde de etkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin okul ortamında kendilerini güvende hissetmesi, idarecilerin ve öğretmenlerin öğrencilerle güzel bir iletişim kurarak yapıcı olması, öğrencilerin düşüncelerini rahat bir şekilde ifade ettikleri bir ortamın olması, sağlıklı ve güven verici arkadaş grubuna kendilerini ait hissetmeleri, okulun fiziki ortamının her türlü gelişime fırsat tanınması, okulda uygulanan akademik ve sosyal programların öğrencilerin yaşamlarına olumlu yönde etki etmesi öğrencilerin okul bağlılıklarının artmasına yardımcı olabilmektedir (Özdemir vd., 2010). Öğrencilerin maksimum seviyede öğrenim sürecinin gerçekleştirebilmesi için sosyal çevresi (ailesi, akran grubu, yönetici ve öğretmenleri) arasında oluşan görüş birliği oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencinin okulda kendisini mutlu ve güvende hissetmesini, öğrendiklerinden ve okul ortamından memnun olmasını sağlamaktadır. Okulda memnun olan ve kendini güvende hisseden öğrencinin öznel iyi oluş seviyesi, akademik başarısı yüksek olur ve kendisini bir bütün olarak geliştirmeye çalışır (Marks, 1998). Öğrencilerin sosyal çevresi (öğretmenleriyle ve akranlarıyla) ile kurduğu olumlu yöndeki ilişki öğrencilerin okula bağlılıklarını

etkileyebilmektedir. Öğrenciler arkadaşları, öğretmenleri ve idarecileriyle kurdukları olumlu ilişkiler sayesinde kendilerini okula ait hissedip mutlu olurlar (Kızmaz, 2006).

Sonuç olarak, bireyin olumlu duygulara sahip olması, okula bağlılığı için oldukça önem arz etmektedir. Sevgi, ümit, güven gibi bireyin ihtiyaç duyduğu bu özellikler öğrencilerin hayatlarını ve okula bağlılıklarını pürüzsüz bir şekilde devam ettirmesini sağlamaktadır ve okula bağlılığın temel yapı taşlarını oluşturmaktadır.

1.1.Problem

Lise öğrencilerin okula bağlılık, öznel iyi oluş düzeyleri çeşitli demografik değişkenlere (cinsiyet, sınıf seviyesi, ebeveyn tahsil durumu, kardeş sayısı, gelir durumları) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? Lise öğrencilerin okula bağlılık, öznel iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; Lise öğrencilerin okula bağlılık, öznel iyi oluş düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma da aynı zamanda Lise öğrencilerin okula bağlılık, öznel iyi oluş düzeyleri yaş, cinsiyet, sınıf seviyesi, kardeş sayısı, gelir durumu gibi parametrelere göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmek en temel amacı oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulan alt amaçlar şu şekildedir;

Lise öğrencilerin okula bağlılık, öznel iyi oluş düzeyleri;

- a- Cinsiyet
- b- Yaş
- c- Sınıf seviyesi
- d- Kardeş sayısı
- e- Gelir durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- f- Ergenlerde iyi oluş, sosyal kaygı ve özdenetim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Argyle (1987) sosyal bilimlerin en son gelişen bilim dalının ‘psikoloji’ olduğunu belirtmiştir. Psikoloji bilim olma doğrultusunda yol alırken mutluluğu baz almasıyla birlikte, bilim yolunda sistematikleşerek nihai hedefinden uzaklaşmıştır (Akt., Canbay, 2010:1).

Diener ve Tamir (2004) araştırmalarında, bireylerin öznel iyi oluş seviyelerinin hangi koşullarda arttığını bulmayı amaçlayarak araştırma sonucunda mutluluğun, bireylerin psikolojik olarak iyi oluşlarını etkileyen bir enerji, neşe kaynağı olarak tanımlamışlardır (Akt., Saygın, 2008:1).

Psikoloji biliminde olduğu gibi diğer tüm bilimlerde bireylerin insanların mutluluğunu her zaman merkezi konuma koyarak araştırmalarını sürdürmüştür. Örneğin; edebiyatın yazınsal eseri olan şiirde, her zaman mutluluğun belirtileri var olduğu gözden kaçmamıştır. Ayrıca Platon ve Seneca gibi filozoflar mutluluk üzerine yoğunlaşmıştır (Canbay, 2010:1).

Dünya literatürü yakından incelendiğinde öznel iyi oluşla ilgili birçok araştırma yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmalara Garcia, 2011; Park, 2004; Suldo ve Huebner, 2006 örnek gösterilebilir. Lakin Türkiye literatürü incelendiğinde ise, okula bağlılığın birlikte yer almış olduğu araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, bu çalışma lise öğrencilerinin okula bağlılık düzeyleri ve öznel iyi oluşları arasındaki ilişkiyi somut olarak ortaya koyarak literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir.

1. Kullanılan tüm ölçeklerin eğitim ortamlarındaki davranışını ölçmede güvenilir bir test olduğu varsayılmıştır.
2. Katılımcıların örneklemini temsil etmede yeterli olduğu ve ölçme araçlarını içtenlikle, samimi, doğru şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda verilmiştir.

1. Araştırmadan elde edilen veriler araştırmaya gönüllü olarak katılan katılımcıların verdiği samimi cevaplar ile sınırlıdır.

2. Araştırmanın ergen öğrenciler üzerinde yürütülmesi nedeniyle elde edilen bulgular araştırmanın yürütüldüğü öğrencilerle sınırlıdır.
3. Araştırmacının ve araştırmanın kendisinden, katılımcılardan, araştırma ortamından ya da konunun kendisinden kaynaklı sınırlılıkları olabileceği kabul edilmektedir.

1.6. Tanımlar

Öznel İyi oluş: Ryff ve Keyes (1995) iyi oluşu; bireyin potansiyelinin farkında olup olmadığını, başka insanlarla yürüttüğü ilişkisinin kalitesi olarak tanımlamaktadır (Akt., Hamurcu, 2011:11).

Okula Bağlılık: Öğrencinin okula ve derslere ilgi duyması, kendini okula ait hissetmesi ve okulu sevmesidir (Arastaman, 2006:12).

Ergenlik: Ergenlik insanda bedence, boyca büyüme, hormonal, cinsel, sosyal, duygusal, kişisel ve zihinsel değişme ve gelişmelerin olduğu, buluş çağı (11-14) ile başlayan ve bedence büyümenin sona ermesi (21-22) ile sonlandığı düşünülen özel bir gelişim dönemidir (Kulaksızoğlu, 2002:34).

İKİNCİ BÖLÜM

OKULA BAĞLILIK, ÖZNEL İYİ OLUŞ

2.1.Okula Bağlılık

Okula bağlılık, eğitim-öğretim süreci içerisinde bulunan bireylerin okul ve akademik yaşamlarının çeşitli boyutlarıyla olan bağlantısıdır. Genel itibariyle okula bağlılık, okul ve okulun öğrenciye kazandırmaya çalıştığı hedeflerle ilişkilidir (Maddox ve Priz, 2003:31).

Osterman (2000)'e göre; Bağlılık, topluluk duygusu, okul ya da sınıf azalık duygusu, dayanak ve kabul gibi muhtelif biçimlerde belirlenen geniş bir kavramdır (Yılmaz, 2015:12). Eğitim kurumlarının öğretim ve eğitim doğrultusundaki amaçlarına erişmelerinde pek çok tanımlayıcı etmen rol almaktadır. İşte bu etmenlerin en ehemmiyetlilerinden biri hiç kuşkusuz ki öğrencilerin okula bağlılıkları olarak düşünülebilir. Öğrencilerin 'kendilerini okula ait hissetmeleri ve okulun emellerini özümsemeleri' olarak belirlenen okul bağlılığı mevzusunun son senelerde eğitim bilimcilerin üzerinde durdukları esas mevzulardan biri olduğu görülmektedir (Finn ve Rock,1997: 221-234; Finn ve Voelkl,1993:249-268; Libbey, 2004:274-283).

Friedman, Okul bağlılığını, ödev üzerinde harcanan zaman, sınıfta ders anlatımına verilen dikkat, soru sormak, yanıt vermek ve derse hazırlık yapmak gibi akademik çalışmaya yönelik ayrı davranışlar bütünü olarak tanımlamıştır (Bruyn, 2005:16).

Fred Newmann öğrenci bağlılığını, öğrencinin öğrenmeye psikolojik yatırım yapması olarak tanımlamaktadır. Bağlılık seviyesi üst düzey olan öğrencilerin, okul tarafından takdir edilenden daha fazlası için çaba sarf ettikleri, sadece akademik konularda yüksek not almak için uğraşmadıkları, öğrenilen bilgileri içselleştirerek hayatın belli alanlarında uygulamaya koydukları bir durum olarak belirtmektedir. Yukarıda yapılan tanıma göre, bağlılık seviyesi üst düzey olan öğrenci, öğrenme için gerekli olan içsel motivasyona sahip, öğrenmeye ve anlamaya açık olan öğrencidir (akt.Savtekin, 2011:19).

Öğrencilerin okula olan bağlılıklarında bir diğer önemli etken incelendiğinde öğrencinin; arkadaşlarına, öğretmenlerine, okul idaresine karşı geliştirmiş olduğu olumlu hisler geliştirmesinin yanı sıra okulun koymuş olduğu kurallara uyma, okulda gerçekleştirilen

aktivitelere katılma ve derslere karşı alakalı olmak olarak açıklamıştır (Cueto ve arkadaşları, 2009:277).

Okula bağlılık; devamsızlık etmeme, ders dışında gerçekleştirilen sosyal aktivitelere katılma, sınıfta ve okulda alınan kararlara katılma ve uyma, kendi fikrini özgürce ifade etme, öğrencinin arkadaşları ve öğretmeni ile ilişkisini anlamlandırma düzeyi olarak açıklamaktadır (Silins ve Mulford, 2004:51). Okul ortamında bireylerde aidiyet hissinin oluşması için, kişinin kendine özgü bir egemenlik ya da rahat ve özgür davrandığı bir çevrenin olması gerektiği düşünülmektedir (Alaca, 2011:14).

Öğrencinin, kişisel olarak okuldaki diğer bireyler tarafından ne oranda onaylandığının saygı duyulduğuna, dâhil edildiğine ve desteklendiğine yönelik öznel duygu durumunu ifade etmektedir (Goodenow, 1992a; Goodenow & Grady, 1993:79-90). Bozkır (2004) göre ise okula bağlılık, öğrencilerin okulun önemli ve saygın bir üyesi olduğunu ifade eder. Saygınlık kazanma ve statü sahibi olma ihtiyacı ergenlik döneminde çok daha fazla arz eder. Ergenlik kendisini keşfetme, ufkun genişlemesi, fiziksel ve duygusal gelişimde bağımsızlığın yaşandığı bir geçiş dönemidir. Ergenlerin bu dönemde izledikleri yol tüm yaşamlarını etkileyen sonuçlara sebep olur. Okula aidiyet duygusu ergenlerin gelişimsel ihtiyaçlarını karşıladığından dolayı onların uyumu için önemlidir. Bireyler kendilerini bir topluluğa ait hissettiklerinde kendilerini önemli hisseder ve diğer topluluk üyelerine güvendiklerini araştırma sonuçları ortaya koymaktadır. Saygınlık kazanma ve statü sahibi olma ihtiyacı ergenlik döneminde çok daha fazla önem arz eder. Ergenlik kendisini keşfetme, genişlemesi, fiziksel ve duygusal gelişimde bağımsızlığın yaşandığı bir geçiş dönemidir. Ergenlerin bu dönemde izledikleri yol tüm yaşamlarını etkileyen sonuçlara sebep olur (akt. Yılmaz, 2015:13-14).

2.1.1. Okul Bağlılığı Çeşitleri

Yapılan çalışmalarda okul bağlılığı çok yönlü olarak ele alınmıştır. Fredricks, Blumenfeld ve Paris (2004:60), çalışmalarında okul bağlılığını bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutları ile ele almışlardır.

2.1.1.1. Davranışsal Boyut

Öğrencilerin okullarda süregelen akademik ya da sosyal faalliklere katılımını esas alırken, bir başka taraftan ise öğrencilerin müfredat dışı sayılabilecek atletik faaliyetlerine katılımlarını da içermektedir. Bu bağlamda tavırsal bağlılığın öne çıktığı öğrenci gruplarında akademik başarının ve performansın da üst seviyede olduğu ileri sürülmektedir (Jimerson, Campos ve Greif, 2003:7-27). Öğrencinin dışarıdan gözlenebilen davranışlarını içermektedir. Öğrencinin spor, dans, tiyatro gibi faalliklere katılması davranışsal boyut kapsamında yer almaktadır (Jimerson, Campos ve Grief 2003:9).

2.1.1.2 Duyuşsal Boyut

Öğrencinin, öğretmenlerine, arkadaşlarına ve okuluna karşı pozitif tepkisini kapsamaktadır. Bu da öğrencinin kuruma olan bağlılığına ve işe istekliliğine işaret etmektedir (Jimerson, Campos ve Grief 2003:9).

2.1.1.3 Bilişsel Boyut

Bilişsel boyut öğrencinin okuldaki, dostları, akranları, öğretmen ve idare ile alakalı düşünce inanç ve algılarını kapsamaktadır (Jimerson, Campos ve Grief 2003:9).

2.1.2. Okul Bağlılığına Etki Eden Faktörler

Okul bağlılığı, okulu bitirme sürecinin ehemmiyetli bir ögesidir. Araştırmalar evde ve okulda alınan sosyal yardımın okul bağlılığını artırdığını göstermiştir. Çok doğrultulu bir fenomen olan okul bağlılığını ailenin yanı sıra öğrenci ve okula ait özelliklerin de etkilediği görülmektedir (Estell ve Perdue 2013:326). Okul ortamının yeterliliği, öğrencilerin hocalarla olan ilişkileri, yaşıt grubu, öğrencilerin okul idaresine katılması gibi etkenler okul bağlılığına etki eden unsurlar olarak sayılabilir (Özdemir v.d., 2010:215). Bu faktörleri başlıklar halinde ele alacak olunursa;

Okul Ortamı: Öğrencilerin okula karşı olumlu düşüncelerini ve tutumlarının olumlu yönde seyretmesi için okul içindeki ortamın öğrenciyi doyuma ulaştıracak seviyede olması gerektiği söylenebilir. Fertlere sağlanan imkan kaliteli ve pozitif bir eğitim ortamı tatmin duygusu sağlayacaktır (Sarı, 2007:71). Olumlu bir okul havasının oluşması öğrencilerin kendi

aralarında ve öğretmenlerine karşı pozitif yönde ilişkiler gelişecektir. Bu doğrultuda oluşan memnuniyet hissi okula olan bağlılığı artıracaktır (Özdemir v.d., 2010:214).

Okulun fiziksel yapısı ihtiyaçları karşılar, öğrenciler kendilerini okulda güvende hissederler, okulun öğrencilere sunduğu çeşitli sosyal olanaklar ve öğrencilerin okula karşı genel tutumları öğrenci katılımını olumlu etkiler.

Öğretmen Faktörü: Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişkide en önemli faktörlerden biri. Öğrencilerle iyi bir ilişki kurmak ve onları desteklemek öğrencilerin okul memnuniyetini ve katılımını artırabilir. (Özdemir v.d., 2010:215).

Öğretmen, öğrencinin öğrenmesinin ve katılımının merkezidir. Öğretmenler, öğrenciler için okul yaşamının kalitesini belirleyen değişmez bir faktördür. Öğrencilerin katılımını sağlayabilen öğretmenler, zor durumlarda bile öğrencileri motive edebilir ve öğrencileri öğrenme konusunda daha bilinçli hale getirebilirler. Öğretmenler öğrenciler tarafından model olarak görülür, kişilikleri ve tarzları ile öğrenciler üzerinde etkili olabilirler (Schlechty, 2001:116).

Öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki bir diğer etkisi de kendi alanlarındaki yetenekleridir. Öğretmenlerin kendi alanlarındaki yetenekleri ve öğrencilerin konuyla ilgili algıları öğrencilerin okula bağlılığını etkiler. Bu durum öğretmenlerin öğrencilere öğretmeye çalıştıkları içerikte yüksek becerilere sahip olmalarını gerektirir (Schlechty, 2001:116).

Öğretmenleriyle olumlu ve iyi bir ilişki kuramayan öğrencilerin okulu bırakma olasılıklarının daha yüksek olduğunu, öğretmenler tarafından desteklenen öğrencilerin ise okul ortamına yüksek derecede bağlılık gösterdiğini belirtmiştir (akt.Arastaman,2006:29).

Okul Yönetiminin Etkisi: Öğrencilerin okula bağlılığını etkileyen bir diğer faktör de okul yöneticisidir. Okul yöneticileri, öğrenci katılımını ve öğrenmeyi etkileyen faktörleri anlamalı ve tanımalı ve onlar için ölçüm standartları geliştirmelidir. Birçok araştırma, okul yönetiminin öğrenci başarısı ve bağlılığı üzerinde dolaylı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir (Schlechty, 2001:162).

Akran Grubu: Öğrencilerin akanları ile kurduğu ilişkiler okula bağlılığa etki eden bir diğer faktördür. Connell ve Klem (2004), Bir grup destekleyici ve ilgili arkadaşın olduğu bir

okulda, öğrencilerin okuldan memnun olduklarını ve okula karşı olumlu tutumları geliştirildiği belirtilmiştir (akt.Arastaman, 2006:55).

2.2. Öznel İyi Oluş

Seligman, öznel mutluluk üzerine bir çalışmaya imza atan ilk kişiydi. Seligma'ya göre psikolojik "mutluluk" sadece sorunların ortaya çıkması ve çözümü olarak değil, aynı zamanda bireye fayda sağlayabilecek en iyi şeyler olarak tanımlanmaktadır (Oynağanlı, 2015: 13).

Öznel iyi oluş üzerine literatürü incelediğinizde, bunun eski Yunan tarihinden beri çalışıldığını görülmektedir. Genel olarak öznel mutluluk; mutluluğu gerçekleştirme denir, tek boyutlu değildir, olumlu ve olumsuz etkilerden ve yaşam doyumundan oluşur (Oynağanlı, 2015:9).

Öznel iyi oluş psikolojisinin odak noktası, insanlarda görülen hastalıklar ve bu hastalıklara bağlı olarak ortaya çıkan hastalıklara verilen tedaviye yanıt olup, pozitif psikolojinin vurguladığı önemli bir konudur (Ok, 2016: 44).

Öznel iyi oluş, bir kişinin hayatının belirli bir perspektiften değerlendirilmesini ifade eder. Tek bir kapsam içermez, ancak yaşam alanındaki doyumunu (evlilik, iş vb.), Olumlu etkileri (neşe, coşku, umut, güven, ilgi vb.) ve olumsuz etki (üzüntü, içtenlik, nefret, öfke vb.)olarak üç'e ayırmıştır (Myers ve Deiner, 1995). Başka bir açıdan, bireyin yaşamından elde ettiği doyum, pozitif duyguların fazla olması ve negatif duyguların az yaşanmasıyla ilgili öznel bir durum diye de ifade edilmiştir (Diener, 1984: 542-575).

Literatürden de sosyal bilimlerde çalışan birçok araştırmacının öznel iyi oluş, yaşam doyumunu, iyi oluş gibi iyilik halinden çok iyi oluş ile uyumlu kavramları tercih ettiği görülmektedir (Gülaçtı, 2009; 5).

İnsanlar yaşam koşullarından tatmin olur ve daha olumlu duygular yaşarlarsa kendilerini mutlu hissederler. Başka bir deyişle, bireyler yüksek öznel iyi oluşa sahip olurlar (Eryılmaz ve Atak, 2011). Eryılmaz, 2014'te yapmış olduğu çalışmasında; insanların kendilerini mutlu hissettikleri durumların peşinden gitmelerinin bir ihtiyaç olduğunu söylemiştir. Bu durum, bizi mutluluk kavramı ile tanıştırdı ve mutluluk düşünüldüğünde yüz

yıllardır bireylerin ihtiyaç duyduğu, “Nasıl yaşamalıyım?”, “ Ne çeşit bir yaşam beni mutlu eder?” sorularını kendilerine soran bireyler haline getirmiştir (Dursun, 2015:30-31).

Öznel iyi oluşu düşük olan kişilerin büyük bir olumsuz etkiye sahip olduğu görülebilir. Bu durumun yarattığı aşırı olumsuz etki, yaşamın olumsuz yönde geliştiğini göstermektedir. Bu zararlı yaşam tarzı, yaşamda hoş olmayan anılar bırakacak ve dolayısıyla yaşam kalitesini etkileyeceği düşünülmektedir (Diener, 2006: 397- 404).

2.2.1. Öznel İyi Oluş Kuramları

Bu kısımda öznel mutluluğun kuramları hakkında alan yazında yer alan güncel bilgilere yer verilmiş olup kuramlarla ilgili çalışmalar özetlenmiştir.

Bu kurumlar; Uyum, Erek, Etkinlik, Akış, Aşağıdan Yukarıya-Yukarıdan Aşağıya ve Yargı kuramlarıdır.

2.2.1.1. Uyum Kuramı

Uyum kuramı, hayatın değişen koşulları nedeniyle insanı mutlu eden olayların en önemli özelliklerinden biri uyum sağlayabilme yeteneğine bağlayarak "öznel mutluluğu" açıklar. Diğer bir deyişle, insanların yaşanan olaylara ve koşullara uyum sağlaması nedeniyle olaydan sonra insanlar uzun süre mutsuz olmadıkları gibi; kişiyi sevindiren durumlara karşıda da uzun süre mutluluğu devam ettiremediklerini belirtmiştir (Tuzgöl Dost, 2004: 37).

Örneğin; Birey çalışmış olduğu statüde en üst makama geldiği takdirde ve aynı şekilde ekonomik durumundaki iyileşme üst seviyelere çıkmış olması kişiye mutluluk verse de bu durum ilk başlardaki kadar olmayacaktır (Canbay, 2010: 18-19)

Deiner’a göre öznel iyi oluş kurumların en temelinde yaşam standartlarına uygun bir durum vardır. Başka bir açıdan da bakıldığında insanlar nasıl olumlu durumlarla alışıyor olumsuzlu durumlara da alışabilmektedir (Diener, Sulh, Lucas, & Smith, 1999: 276-302). Bu hususla ilgili araştırmacılar yaptıkları araştırma sonucundan elde ettikleri bulgularda yaşanan olayların öznel iyi oluş üzerindeki tesirini araştırmışlar ve sonuç olarak öznel iyi oluşu etkilediği sonucuna varmışlardır (Suh, Diener, & Fujita, 1996: 1091-1102). Yalnız herkes her duruma uyum sağlayacağına dair bir koşul yoktur.

Diener(1984)ise, bir çalışmasında, İnsanların yaşadıkları olaylardan dolayı olumlu ya da olumsuz tepki verdiğini, bunlardan dolayı mutlu ya da mutsuz olduğunu söylemiştir. Zamanla, bu tepkiler kişisel hayata aşına olmaya başlamıştır (Akt.,Dursun, 2015:33).

Lykken ve Tellegen'in (1996)'da öznel iyi oluşun kalıtsal özellikler bakımından incelenmesinin daha doğru olacağını; anlık değişen olay ve durumlarla incelediği takdirde geçici etki göstereceğini dile getirmiştir (Akt., Dursun, 2015:34).

2.2.1.2. Erek Kuramı (Amaç)

Türk dil kurumunda “erek” kelimesi ulaşılması istenilen hedef, amaç olarak tanımlanmıştır (TDK). Dünyada bireyler hedeflerine ulaştıkları kadar mutlu olurlar. Ereksel kurama göre de, bireyler hedefe ulaştıklarında mutlu hissedecekler ve hedef ihtiyaçları karşıladığından dolayı öznel iyi oluş artacaktır (Diener, 1984:562-563).

Erek kuramı öznel iyi oluş üzerinde en büyük etkiye sahip olan teoridir. Yukarıda belirtildiği gibi, bu teorinin temel amacı, ihtiyaçları karşılamak ve bu mevcut ihtiyaçları karşılamaktır. Araştırmayı incelerken erek kuramının iki alanı içerdiği görülmektedir. Bunlardan biricisi “amaç” ikincisi “gereksinim”dir. Kişi amacının bilincindedir lakin gereksinimlerinin farkında değildir (Cantor, 1990: 735-750).

Bilim adamlarının hemfikir olduğu konular, gereksinimler, ihtiyaçlar karşılandığında bireylerin kendilerini mutsuz hissedebilecekleri ve bu mutluluk duygusunun birbiriyle iki şekilde bağlantılı olduğudur. Bir örnek alırsak; Maslow'un ihtiyaçlar piramidinde, kendi güvenliğinizi ve yaşamınız için bir ev bulmak hem amaç hem de güvenlik ve koruma ihtiyacıdır. Bu iki koşulu ortadan kaldırmanın mutluluğa, ihtiyaçların karşılanmaması ise mutsuzluğa yol açacağına inanılıyor (Canbay, 2010: 18-19).

Bireyler hedeflerine ulaşırsa ve ihtiyaçlarını karşılarsa öznel iyi oluşlarının artacağı görülmektedir. Olumsuz bir durum ortaya çıktığında, yani belirlenen hedeflere ulaşamadıklarında; öznel iyi oluş azalır ve yan etkiler de gözlenir (Ok, 2016: 49-50).

Başka bir bakış açısıyla, felsefi olarak, bireyler belirledikleri hedeflere ulaştıklarında mutlulukları artacaktır. Örneğin hedonistlerin görüşüne göre, herkesin isteklerini karşılamak ve ihtiyaçlarını karşılamak herkesin ulaşmak istediği hedeflerdir ve herkes bunun için çok

çalışır. Hedonizme göre bireyler acıdan kaçma, mutluluk arayışı ve hedeflerine ulaşma sürecinde mutluluk ve sevinç yaşarlar (Ekin, 2010: 39).

Kısacası, ereksel kuramda, bireyler amaçlarına ulaştığı takdirde, öznel iyi oluş seviyeleri arttırırlar ve mutluluklarını da paralel olarak arttırırlar.

Öte yandan, bazı çalışmalarda bireylerin koyduğu ulaşılması zor hedeflerin mutluluk üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Anlaşılır bir şekilde, belirlenen hedef ile gerçek durum arasındaki fark öznel iyi oluş ile ilgilidir. Bireyin koyduğu hedef çok yüksekse öznel iyi oluş azalacak ve kaygı getireceği görülmüştür (Tuzgöl Dost, 2004: 24-25).

Sonuç olarak erek kuramında, ihtiyaçlar karşılandığında öznel iyi oluşun arttığı ve kişinin belirlediği amaç doğrultusunda amaca ulaşıldığı söylenmektedir. Aynı zamanda gerçekçi hedeflere olması önemini ifade edilmiştir (Yavuz, 2006: 28).

2.2.1.3. Etkinlik Kuramı

Bu kurama göre, öznel iyi oluşu artırmanın bir yolu da sosyal aktiviteleri artırmaktır. Bu teoriye göre mutluluğun ataletten geldiği söylenebilir. Aktiviteden kazanılan mutluluktan çok, süreçte harcanan zamanı ve bu süre içinde yapılan işin mutluluğunu vurgular (Çelik, 2008; 33).

Yetim, (1991)'de bu durumu şu şekilde izah etmiştir:“...dağın doruğuna erişmektense dağa tırmanma aktivitesinin kişide daha büyük mutluluk oluşturabileceği örneği ile formülize etmektedirler” (Akt., Bızancı, 2014:56).

2.2.1.4. Akış Kuramı

Bu kuram, Mihaly Csikszentmihalyi tarafından 2005 yılında geliştirmiş olduğu kuramda yer almaktadır. Csikszentmihalyi, akış kuramı "Bireylerin tamamladıkları faaliyetlere odaklanarak, çevrelerinde neler olduğunu bilmedikleri için mutlu olurlar ve insanlar bunun için büyük fedakarlıklar yapabilirler ..." olarak tanımlar. Bu teori, insanların faaliyetlere katılmaktan aldıkları büyük bir mutluluk halidir. (Csikszentmihalyi, 2018). Akış kuramı üç temel güdüye uygun bir şekilde davranmaktadır. Bu güdüler; “Kalıtım”, “hars” ve “benlik” tir.

Kalıtım; önceden planlanmış bir etkinliği bulmakla ilgilidir.

Hars; kişisel çevrenin belirlediği hedeflere göre başarıyı elde eder ve sürdürür.

Benlik; Yukarıda belirtilen iki temel güdünün olması durumunda amaç düzen oluşturmaktır. Ek olarak, akış teorisi mutluluğa ulaşmak için kişinin iç dünyasını kontrol etme sürecini inceler (Csikszentmihalyi, 2005: 6-8).

Akış yaşantısının en önemli koşullardan biri, bireyin belirlenen hedeflerin tadını çıkarabilmesidir. Belirlenen hedef ve benlik ne kadar uygunsa, kişinin içsel motivasyonları da o kadar artacak ve kişisel motivasyon artacaktır. Akış sürecinde, bireyin çevre ile olan bağlantısı azaltılır ve yaşamın diğer yönlerindeki baskı ayrıştırılarak yıkıcı etki azaltılır. Bu bağlamda, süreç "duygu odaklı" bir başa çıkma stratejisidir (Aydın, 2005:6).

İnsanlar daha önce yaptıkları bir aktiviteyi tekrararlarsa ve bu aktivite kaygıya neden olursa, aktiviteden zevk alamazlar. Aksi takdirde, etkinlik bireyin gücüne eşitse, kişi etkinlikten yüksek derecede zevk alacaktır (Tuzgöl – Dost, 2005: 103-109).

2.2.1.5. Aşağıdan Yukarıya-Yukarıdan Aşağıya

Diener, Suhh, Lucas ve Smith (1999)'da yapmış oldukları bir çalışmada 'Aşağıdan Yukarıya' kuramını günlük hayatta yaşamış olduğumuz ve öznel iyi oluş seviyelerimizin üst safhalarda olduğu zamanlarda iyi duygulanım, öznel iyi oluş seviyesinin düşük olduğu yani bireyin mutsuz olduğu zamanlarda kötü duygulanım ile ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. 'Yukarıdan Aşağıya' kuramına göre ise, yaşanan olayların bireylerin kendi pencerelerinden nasıl algıladıklarını belirleyen kişisel özellikleriyle ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Aşağıdan Yukarıya kuramında çevresel faktörlerin öznel mutluluk düzeyini alt seviyelerde etkilediği ve öznel mutluluk seviyesini kapsamlı bir süre stabil seviyede kalma eğiliminde olduğunu ifade edilmektedir. Tabi, bu durum öznel iyi oluşta çevrenin bir etkisi olmadığı anlamına gelmemektedir (Akt., Topuz, 2013: 27). Aynı zamanda öznel iyi seviyesinde mizaç, huy ve kişilik diğer karakteristik özelliklerinin daha yoğun bir şekilde etkisi olduğu gözlemlenmiştir (Diener, 2000: 38).

Bu teoriye göre aktivitelerden alınan haz, yaşam doyumu ile ilgilidir. Demografik (yaş, cinsiyet, gelir durumu vs) Faktörler önemli görünüyor ve teoriyi etkiliyor (Tuzgöl Dost, 2004: 40-47).

2.2.1.6. Yargı Kuramı

Yargı kuramı, mutluluk seviyesini belli derecelendirme kriterlerine göre değerlendirmesini yaptığı gözlemlenmektedir.

Öznel mutluluk, psikolojik bileşeni bilinçli olarak belirli kriterlere göre değerlendirirken, duygusal bileşen bilinçsiz olarak değerlendirilecektir. Değerlendirme standartları, insanların mutluluğunu, kısa vadeli mutluluğunu ölçmek ve etrafındakilerle karşılaştırmak için kullanılır; diğer bireyler veya bireyler ebeveynlerin ifadeleri olabilir. Bu kriterler karşılaştırılırken oluşturulan değerlendirme kriterlerinin aşılmasının mutluluğu artıracığı düşünülebilir (Diener, 1984: 567-568).

Yargı teorisine göre, bireyin yargıda kullandığı kriterler, bireyin geçmiş deneyimini oluşturur. Mevcut yaşamla geçmiş yaşam arasında büyük bir fark varsa, o zaman bireyin öznel iyi oluşu artacaktır (Eryılmaz, 2009: 52). Yargı teorisine göre, daha önce bireyler tarafından oluşturulan değerlendirme kriterleri, şu anda mevcut durumları arasındaki farklılıklara bağlı olduklarını göstermektedir. Kişi şimdiki ve buradaki ilkelere göre oluşturulmuş standartları veya hedeflediği standartları aşarsa, o kişi kaçınılmaz olarak mutlu olacaktır. Aksi varsayılırsa, kişi kaçınılmaz olarak mutsuz olacaktır (Diener, 1984: 542-575).

Gerçekte belirlenen durum belirlenen hedefi aşarsa iyimser ve neşeli bir durum ortaya çıkacaktır. İhtiyaçların karşılanması ve memnuniyet göz önüne alındığında, bu tür karşılaştırmaların bilinç temelinde yapıldığı sonucuna varılabilir. Ancak etki karşılaştırması bilinçsizce veya bilinçsizce yapılır. Yargılama teorileri bir olayın sonuçlarını tahmin edemese de, bir olayın neden olacağı duygu miktarını tahmin edebilirler (Yetim, 1991: 102-103). Kısacası bu kurama göre, kişiler kendilerinin yer almış oldukları çevreye göre kendilerini karşılaştırmaları neticesinde mutluluklarını şekillendirmektedirler (Koyuncu, 2019: 19).

2.2.1.7. Sabit Nokta Kuramı

Deneysel araştırmalar sonucunda teori bilim dünyasına getirilmiştir. Bu nedenle açık bir teorisyen olmadığı söylenebilir. Bu teoriye göre insanların belirli mutluluk sınırları olduğuna işaret ediyor. Bireyler belirli standartlara göre yaşamaya devam ettiğinde mutluluk elde edilebilir. Bu konuda en önemli şey genetik faktörlerdir. Bazıları genetik faktörlerle

aktardığımız özelliklerin mutluluktaki en önemli faktör olduğunu söylüyor (Emmons & McCullough, 2003: 377–389).

Sabit nokta teorisinin içeriği, denge teorisi ile aynı gibi görünse de, değindikleri kısım farklıdır. Sabit nokta teorisinde, bireyin öznel iyi oluşunu etkileyen yapı genetik bir faktör olarak kabul edilirken, uyum teorisinde geçmişte öznel iyi oluşu etkileyen durum ve geleceğe yönelik beklentilerle bağlantılıdır (Emmons & McCullough, 2003: 377–389). İsminde de anlaşılacağı sabit bir noktada mutluluğun var olduğu ifade edilmiştir (Koyuncu, 2019: 19).

2.2.1.8. Dinamik Denge Kuramı

Bu kuram, öznel iyi oluşu karakter yapısının etkisiyle bağdaştırmaktadır. Karakter yapısıyla öznel mutluluğun orantılı bir düzeyde ilerlediğini ifade etmiştir (Headey & Wearing, 1989: 731-739). Kısacası hayatımızda yaşadığımız olumlu, olumsuz olaylar neticesinde ruhsal durumumuz karakterimizin belirlediği duruma geri dönecektir (Koyuncu, 2019: 22).

Dinamik denge teorisi, öznel iyi oluşun dengeli bir durumda olması gerektiğini vurgular. Bu, uyum teorisindeki başka bir teoridir. Alıntı yaptıkları cümleler benzer görünse de, aslında dinamik denge teorisinin denge durumunu sağlayan durum karakter yapısıdır (Koyuncu, 2019:22).

2.3. Korona Virüs Salgınının Okula Bağlılık ve Öznel İyi Oluş Seviyesine Etkisi

Aralık 2019’da Çin’in Wuhan eyaletinde bir pazar alanında ortaya çıktığı belirlenen ve Covid-19 olarak adlandırılan virüs dünyayı etkilemiş ve günlük hayatın büyük oranda değişmesine yol açtığı gözlemlenmiştir. Bir bakıma lokal bir sağlık problemi olarak başlayan COVID-19 bireylerin hareketlilik durumları ve hızlı bulaşıcılık faktörlerine bağlı olarak kısa bir zamanda küresel bir salgın haline gelmiştir (WHO, 2020). Etkilediği kısımlar incelendiğinde kişilerin sosyal hayatları, iş hayatları ve eğitim alanları gibi önemli alanlar ön plana çıktığı görülmektedir. Türkiye’de Covid-19 kaynaklı ilk vakaya Mart 2020’de rastlanıldığı ifade edilmiştir. Zamanla artan vaka sayısı sonrası tüm eğitim kademesindeki süreçler önce üç hafta ertelenmiş daha sonra ise süreçlerin 2019-2020 Güz dönemi sonuna kadar uzaktan eğitim yöntemiyle devam ettirilmesine karar verilmiştir. Böylece Türkiye’de aynı anda milyonlarca öğrenciye daha önceden uzaktan eğitim deneyimleri olmamasına rağmen uzaktan eğitim ile dersler verilmiştir (Kaysi, 2020:18).

Eğitim her zaman her koşulda dikkate alınması gereken bir olgudur. Özellikle modern eğitim dönemlerinde, Her kişi, örgün ya da yaygın bir şekilde eğitim gördüğü için bu olgunun önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Zira eğitim hemen fark edilebileceği gibi çok karmaşık ve aynı zamanda birçok unsur ile birlikte düşünülmesi gereken bir olgudur (Bircan, 2018, s. 157). Bireysel potansiyeli belirleme ve bu potansiyeli en üst düzeye çıkarma süreci olarak tanımlanabilecek eğitim olgusu, farklı toplumlar da zaman zaman farklı şekillerde oluşmakta ve toplumu çeşitli yeni biçimlerde etkilemektedir. Tarihsel süreç içerisinde eğitim sistemi bağlamında birçok strateji, yöntem ve teknik kullanılmış; çağın bilim ve teknolojisinin gelişmesi ve insanların değişen ihtiyaçları ile her dönemde yeni bir öğrenme ortamı önem kazanmıştır. (Yıldız, 2006, s. 302). Eğitim süreci devletin tüm vatandaşlara eşit olarak sunduğu bir hizmet olduğu için aksatılmadan devam ettirilmesi gereken önemli bir süreçtir. Özellikle zorunlu eğitimde, eğitim kurumunun açılmadığı veya bireyin ders çalışmadığı durumlarda servisli eğitim, yatılı okul veya uzaktan eğitim gibi farklı yöntemlere geçilebilir. Bu yöntemlerden en basiti uzaktan eğitim modelidir.

Uzaktan eğitim, bireylerin fiziksel bir ortama ihtiyaç duymadan farklı etkileşimli araçları kullandıkları bir eğitim sistemidir denilebilir. (Kaya, 2002). Uzaktan eğitim, eğitim teknolojisinin kullanımına izin veren ve belirli kısıtlamalar nedeniyle özellikle salgın hastalıklarda fırsat eşitliğine öncelik verilen bir eğitim modelidir. Günümüzde uzaktan eğitim modeli, farklı teknik olanak ve donanımların kullanılmasıyla, coğrafi olarak uzak veya kısıtlı zamanı olan bireylerin önemli ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. Ancak günümüz uzaktan eğitim süreci yüz yüze uygulamaların yerini tam olarak alamamaktadır. (Tuncer ve Bahadır, 2017). Bu aşamada yüz-yüze eğitimde sağlanan etkileşim boyutu, uzaktan eğitim için en önemli eksiklik olarak dile getirilebilir. Kaysi ve Aydemir (2017) çalışmalarında uzaktan eğitimdeki tüm etkileşim boyutlarının düşük düzeyde kaldığını belirlemiştir. Diğer bir ifadeyle uzaktan eğitim süreçlerinde yüz-yüze sınıflardaki gibi bir etkileşim elde edilememektedir (Huss, Sela ve Eastep, 2015). Bu sorun da, beklenen verimin ve çıktıların elde edilememesine neden olabilmektedir

Uzaktan eğitim zaman ve mekândan bağımsız, öğrenen ve öğreticinin bir araya gelme zorunluluğunun olmadığı tamamen sanal ortamlarda gerçekleşen yenilikçi bir eğitim sistemidir. Birçok öğrenenin tercih ettiği uzaktan eğitimde ortaöğretim ve yükseköğretim gibi her kademedan eğitim almak mümkündür (Enfiyeci, Büyükalan Filiz, 2019, s. 21)Eğitimin kesintiye uğraması veya yetersiz kalması durumunda özellikle MEB uzaktan eğitim sistemini

(EBA) aktif olarak kullanılmaktadır. Deprem, sel, yangın gibi doğal afetler, yoğun kar, şiddetli yağış veya fırtına gibi şiddetli hava koşulları ve terör olayları nedeniyle eğitime kısa süreliğine ara verilebilir. Eğitim sürecinin sağlıklı olması için önemli önlemler alınmaktadır. kesintiye uğramaz. Bu krizlerde hızlı çözümler üretilir. Hastalık veya salgın hastalık gibi öğrencilerin sağlığını etkileyebilecek durumlarda, eğitime ara vermeden devam etmek için okulda önlemler alın. Dünya tarihi boyunca eğitimi aksatan olaylar şu şekilde sıralanabilir:

- Savaşlar ve terör olayları
- Doğal afetler
- Hastalık ve salgınlar

Türkiye’de son yıllarda uzaktan eğitim birimlerinin sayısı artmasına rağmen beklenen verimin elde edilemediği sonucuna ulaşılmıştır (Gülner, 2008). Özellikle bu aşamada uzaktan eğitim süreçlerindeki öğrencilerin ciddiyetsiz olduğu ve bu öğrencilerin etkileşim ve motivasyon eksiklikleri yaşadıkları belirlenmiştir (Panchabakesan, 2011). Öğrencilerin yaşadıkları sorunların nedenleri arasında, uzaktan eğitimi geleneksel eğitime nazaran daha esnek algılamaları da ifade edilebilir. Çünkü bu sayede, varsa canlı derslere katılım zorunluluğu olmaksızın öğrenimlerini devam ettirebilecekleri algısı etkili olabilmektedir. Halbuki uzaktan eğitimde ile beklenen çıktıların elde edilebilmesi için, öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirebilmeleri ve motivasyonlarının yüksek olması bir ihtiyaçtır (Cabı, 2016). Diğer bir ifade ile, uzaktan eğitimdeki öğrencilerin de yüz-yüze eğitimdeki öğrenciler gibi sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumlulukların yerine getirilmemesi veya eksik olması ise, uzaktan eğitimi olumsuz etkilemektedir. Üniversitelerdeki uzaktan eğitim süreçlerinde farklı uygulamalar denenmiştir. Bu uygulamalar genel olarak, (1) ders notlarının öğrencilerle paylaşılması, (2) derslerin dijital platformlar üzerinden canlı olarak işlenmesi veya (3) öğretim elemanlarının çektiği ders videolarını paylaşması şeklinde gruplanabilir. Bazı kurumlarda bu uygulamalar karma olarak ta uygulanmıştır. Bununla birlikte derslerin değerlendirilmesinde de dijital platformlar üzerinden farklı yöntemler kullanılmıştır. Bu yöntemler; (1) ödevlerin puanlanması, (2) proje süreçlerinin puanlanması, (3) online sınav ve (4) online sözlü sınavlar şeklinde ifade edilebilir. Üniversitelerde bu tür farklı yaklaşımların denenmesindeki en önemli neden, kurumların uzaktan eğitim süreçlerine hazır olmamaları şeklinde ifade edilebilir. Türkiye’de yaklaşık iki ay boyunca tüm üniversitelerde uygulanan uzaktan eğitimin değerlendirilmesi, sonraki süreçlerin planlanması için de önem arz etmektedir. Ayrıca pandeminin yarattığı şiddetli stres faktörlerinin ve korkunun ciddi ruhsal

sorunlara yatkınlık yaratabileceği ve öznel iyi oluş seviyesinin aynı zamanda öğrencilerin okula bağlılıklarını etkilemesi beklenebilir. Pandeminin yarattığı psikolojik sorunların etkisinin uzun yıllar sürebileceği ve ilerleyen zamanlarda daha sık ve tekrarlayıcı biçimde ortaya çıkabileceği öngörülebilir. Bu psikolojik sorunlar, korku, yoğun bir panik durumu, anksiyete, anlamsızlık, umutsuzluk ve mutsuzluk duyguları gibi psikolojik tepkiler şeklinde görülebilir. Bununla birlikte, bireylerin travmatik durumlara verdiği tepkiler önceki ruhsal sorunlardan etkilenecek daha da ağırlaşabilir (Tunç, 2021:41).

2.4. Literatürde Yapılmış Çalışmalar

2.4.1. Okula Bağlılıkla İlgili Yapılan Araştırmalar

Kinderman, lise öğrencilerinin arkadaş gruplarıyla geliştirdikleri yüksek bağlılık düzeyinin okul yılı boyunca davranışsal bağlılıklarını da artırdığı görülmüştür. Çocukluk ve ergenlik döneminde bir grup arkadaşın desteğine sahip olmayan öğrenciler, okula gitme ve doğru davranışlar geliştirme riski altındadır (Fredricks v.d., 2004:77).

Akranların sosyal desteğinin duygusal bağlılıkla ilişkili olduğunu bulunmuştur. Çalışmada ailelerin, okulların ve akranların öğrencilere sağladığı sosyal destek ile duygusal ve davranışsal bağlılıklar arasındaki ilişki araştırılmıştır. Aynı çalışmada, öğretmen desteğinin okul katılımı üzerindeki etkisinin aynı anda ortaya çıkabileceği ve kısa vadeli etkileri olduğu sonucuna varılmıştır ve sonuç akran desteğinin davranışsal bağlılıktan çok duygusal bağlılığın daha güçlü bir yordayıcısı olduğu şeklindedir (Estell ve Perdue 2013:332),

Okul bağlılığına ilişkin Murray ve Greenberg (2000), tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin öğretmenleriyle olan ilişkileri ile okula bağlılıkları arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın verileri 289 ilkökul öğrencisinden toplanmıştır. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerini olumlu ve duygusal olarak destekleyici algılayan öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir (akt. Can, 2008:23).

Ülkemizde yapılan araştırmalara bakıldığında ise Arastaman (2006:92), lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılığını incelediği araştırmasında okul bağlılığını azaltan nedenler olarak sınıf mevcutlarının fazlalığı, öğrencilerin okulda mutlu olmaması, öğrencilerin başaracaklarına dair inançlarının olmaması gibi etkenlerin öne çıktığı görülmüştür. Aynı araştırmada kız öğrencilerin okul bağlılığı erkekler göre anlamlı düzeyde

yüksek çıkarken annenin eğitim düzeyi arttıkça okula bağlılığın da arttığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Uslu (2012:62), ilköğretim öğrencilerinin okula yönelik aidiyetini öğrenci-öğretmen, akran ve aile desteği açısından incelediği çalışmasında öğrencilerin okula yönelik aidiyet geliştirmelerinde temel belirleyici unsurun öğretmenleri ve akranları ile kurduğu olumlu ilişki olduğunu ifade etmiştir.

Yurt dışında ve yurt içinde yapılan çalışmalara bakıldığında okula bağlılığa etki eden unsurların çok yönlü olduğu görülmektedir. Okul ortamının, öğretmen ve akran ilişkilerinin, okulun fiziki özelliklerinin ve aileden alınan sosyal destek gibi değişkenlerin okul bağlılığı ile ilgili olduğu söylenebilir.

2.4.2.Öznel İyi Oluş İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Alim (2018) çalışmasında, mükemmeliyetçilik, depresyon ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlayarak mükemmeliyetçiliğin depresyon ve öznel mutluluğa etkisinin anlamlı bir farklılık oluşturulacağı iddia edilen sosyo-demografik değişkenlerin bu kavramlar üzerindeki etkileri de incelenmesi hedeflenmiştir. İncelenen bu araştırmada Sakarya da uygulanmış olup lise öğrencileriyle yapılmıştır ve 350 kişi katılmıştır. Bu araştırmada edinilen sonuçlara göre, öznel mutluluğun depresyonla aralarında olumsuz yönde, depresyon ile mükemmeliyetçilik arasında ise olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca öznel mutluluğu alt boyutlarıyla mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından olan “eylemlerde şüphe duyma” , “ebeveyn eleştiriciliği” boyutları arasında olumsuz doğrultuda bir ilişki olduğu, “kişisel standartlar” ve “organizasyon” alt boyutları ile olumlu doğrultu bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Depresyon ve mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyutları arasında yer alan “hata endişesi”, “eylemlerden şüphe duyma”, “ebeveyn beklentileri” ve “ebeveyn eleştiriciliği” olumsuz doğrultuda bir ilişki anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Bu veriler dışında sosyo-demografik değişimlere neticesinde çalışmaya katılım gösteren bireylerin mükemmeliyetçilik, depresyon ve öznel mutluluk seviyelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ifade edilmiştir.

Küçükköse (2015) çalışmasında, lise kademesinde öğrenim gören bireylerin öznel mutluluk seviyeleri ile “sürekli öfke”, “öfke ifade tarzları” ve “stres düzeyleri” arasındaki ilişkiyi inceledikleri görülmektedir. Araştırma kısmını yöntem bölümü incelendiğinde genel

tarama modeli kullanıldığı görülmüştür. Araştırmaya dahil olan çalışma grubunun, birbirinde farklı lise türlerinde eğitim ve öğrenimi tamamlamaya çalışan 446 öğrenci yer aldığı görülmüştür. Bu araştırma verileri için spss analizinde pearson korelasyon katsayısı ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda “sürekli öfke”, “öfke ifade tarzları” ve “stres düzeyleri” nin lise kademesinde öğrenim gören öğrencilerin öznel mutluluk seviyelerini etkilediği ve yordadığı bulunmuştur. Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile “sürekli öfke”, “öfke içe” ve “öfke dışı” ifade stilleri arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki sonucuna varılmıştır.

Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile öfke kontrol ifade tarzı arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki var olduğu görülmüştür. Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile stres düzeyleri arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki var olduğu görülmüştür.

Eryılmaz ve Ercan’ın (2010) yılında yaptıkları araştırmada 170’i kız, 170’i erkek olmak üzere toplamda 340 üniversite okuyan öğrencilerle yapılan çalışmada, algılanan kontrolün olumlu konstrüksiyon olan öznel mutluluk anlamlı derecede ilişkili olduğu görülmektedir. Bu iki konstrüksiyonun olumlu nitelikleri incelendiğinde de çalışma neticeleri bakımında elzem bir durum olduğu arz edilmektedir.

Bu doğrultudaki değerlendirmeler incelendiğinde bu araştırma sonucunda, kaynaklardan elde edilen bilgilere göre kuramsal olarak aktarılan ve ilgileşimleri deneysel olarak doğrulanmaktadır. Böylece bu araştırmada kişinin öznel mutluluğunu yükseltmede, algılanan kontrolün denetiminin önem arz ettiği önemi ortaya koyulmuştur.

Özer (2009) yılında yaptığı çalışmada ise, öz-belirleme teorisi kapsamında gereksinim tatmine ulaşması neticesinde ihtiyacının giderilmesi, güdülenme ve bağıllık biçimleri teorisi sınırların içerisinde “ihtiyaç doyumu”, “içsel güdülenme” ve “bağlanma stilleri”nin lisans düzeyinde eğitim ve öğretim gören bireylerin, öznel mutluluklarına tesri düzeyi incelenmiştir.

Araştırmada kapsamında, 404 bayan, 234 bay olmak üzere totalde 638 öğrenim gören birey grubu oluşturduğu görülmektedir. Bu çalışma kapsamında kullanılan “İhtiyaç Doyumu Ölçeği”, “Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği”, “İlişki Anketi” ve “Öznel iyi Oluş Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler tüzül regresyon metoduyla çözümlenmiş ve çözümleme akabinde, ihtiyaç doyumu alt boyutlarından biri olan “özerklik”, “yeterlik” ve “ilişkili

olma”nın öznel mutluluğu olumlu yönde etkilediği ve anlamlı bir olarak yordadığı neticesine varılmıştır. Ayrıca gereksinim doyumunun öznel mutluluğu izah etmede önemli bir faktör olduğu gözlemlenmiştir.

Güdülenmenin bir diğer alt boyutlarından biri olan “içsel güdülenme”, “dışsal güdülenme” ve “güdülenememe”nin öznel mutluluğu olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve bu ilişkinin “dahili güdülenme”nin “güdülenememe”nin öznel iyi oluşu izah etmede elzem bir durum olduğunu ortaya konulmuştur.

Bağlanma biçimlerinin alt boyutundan olan güvenli bağlanmanın öznel iyi oluşla aralarında pozitif doğrultuda anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ve bir başka alt boyutlardan olan, ”kayıtsız”, “korkulu” ve “saplantılı bağlanma” türlerinin öznel iyi oluşla aralarından olumsuz doğrultuda anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yalnız, güvenli bağlanma öznel iyi oluşu açıklamıştır.

Cihangir–Çankaya (2009) öğretmen olmaya aday bireylerin, öznel mutluluk ve ruhsal ihtiyaçların tatmine ulaştırılması seviyelerini öznel mutluluk ile temel psikolojik gereksinimlerin doyumu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu amaç doğrultusunda üniversite son sınıfta öğrenim görmekte olan 240 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu araştırma kapsamında, bağımsızlık, kendi kendine yetebilme ve ilişkili olmak üzere 3 ana ruhsal ihtiyaçların tatmininin, iyi olma seviyesinin belirlendiğini göstermiştir. Öğrencilerin, neşelilik, mutluluk hallerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Çalışma neticesine göre, mutlu olma seviyesinin yani öznel iyi oluş düzeyinin en güçlü yordayıcısı olarak bağımsızlık (özerklik) gereksinimi, akabinde ise ilişkili olma ve daha sonra yeterlik gereksinimi olarak görülmüştür. Başka bir ifadeyle; kişilerin sosyal çevrelerinden almış oldukları özerklik desteği var olan psikolojik ihtiyaçlarına tesir ettiği, bu psikolojik gereksinimlerin öznel mutluluğu pozitif yönde tesir ettiği görülmüştür.

Seder ve Oishi, (2009)’daki çalışmalarında, üniversite 1. Sınıfta öğrenim gören sosyal medya araçlarından biri olan Facebook arkadaşlık ağlarının; ırkı, homojenlikleri arasındaki ilişkisini incelenmiştir. Çalışmaya katılan katılımcılara “Facebook arkadaş” kodu; Avrupalı veya Amerikalı biçiminde oluşturulmuştur. Katılımcıların hayatlarından aldıkları doyum memnuniyetlerine göre, pozitif, negatif hissiyatlarına, doğru anlaşılma veya yanlış anlaşılma durumuna göre değerlendirilmiştir. Yapılan bu çalışma, aynı üniversitede öğrenim gören 73 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan Avrupalı ve Amerikalı katılımcılardan

içerisinden homojen arkadaşlık grubu daha etkili yaşamdan elde etmiş oldukları tatmin ve bu tatmin sonucu pozitif tesirler, aynı zamanda alt seviyede olan yanlış anlaşılma tespit edilmiştir. Amerika Birleşik Devletlerinden katılım gösteren bireylerin dostluk ağı ve öznel mutlulukla aralarında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Bağlanma boyutlarının, bireyler arasında ilişki seviyelerini ve cinsiyet faktörünün öznel mutluluğa, yaşam doyumu durumları üzerindeki rolünü tetkik eden Kankotan (2008) tarihinde yaptığı araştırmaya katılım gösteren 389 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışma neticesinde, bağlanma durumunun alt boyutlarından olan kaygı (tasa-üzüntü) ve kaçınma boyutları ile cinsiyet faktörünün yaşam doyumunu tahmin ettiği görülmüştür. Elde edilen bulgular neticesinde incelendiğinde, bağlanma durumunun alt boyutlarından olan kaçınma boyutunun olumlu (pozitif) hissi; bağlanma durumunun bir diğer alt boyutlarından olan kaygı(tasa-üzüntü) boyutunun ise olumsuz(negatif) duyguyu tahmin ettiği bulunmuştur.

Gülaçtı (2009), yaptığı araştırmada, bir rehberlik programı oluşturarak öğretmen olmaya aday üniversite öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmeye, öznel mutluluklarını ve psikolojik iyi oluş durumlarına tesirini incelemek için sorunlara ele alarak ön-test ve son-test uygulamıştır. Uygulanan bu ön-test ve son-test neticesinden iki farklı grup oluşturulmuştur. Bu iki grubun birini deney grubu ve diğerini kontrol grubu üyeleri oluşturmuştur. Oluşturulan bu gruplarda toplum içerisinde bireyin davranışlarını sergileye bilmesi, ruhsal ve öznel iyi oluş seviyesi alt seyirlerde olan ve yüksek olarak ayrılmış bireylerden oluşmaktadır. Akabinde hazırlamış olduğu rehberlik programını öğrencilere uygulanmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeye içeren program mevcut olduğu ifade edilmiş ve programın 12 hafta süreceği belirtilmiştir. Kontrol grubunda yer alan öğrencilere ise herhangi bir rehberlik programı uygulanmamış 12 haftalık süreç sonucunda son-test uygulanmıştır. Sonuç olarak, deney grubunda yer alan öğrencilerin genel olarak öznel iyi oluş seviyeleri, herhangi bir program uygulanmayan gruptaki bireylere göre öznel mutluluk seviyelerinin üst safhalarda seyir ettiği görülmüştür. Bu durum neticesinde, rehberlik programı içerisinde yer alan sosyal eğitimin, lisans eğitimi gören öğretmen olmaya aday bireylerin öznel mutluluk seviyelerine olumlu(pozitif) yönde katkısı vardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma metotlarından ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli değişkenler arasındaki farklılaşmaları, değişimleri, ilişkileri ve bunların derecesini ortaya koyan bir araştırma modelidir. Bu farklılaşmalar ve ilişkiler t testi, varyans analizi, regresyon ve korelasyonel yöntemler ile belirlenebilir. (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018: 15).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evren kısmını 2020-2021 öğretim döneminde İstanbul'un Esenler ve Güngören, ilçelerinde bulunan özel ve devlet okullarında öğrenim gören ergen bireyler oluşturmaktadır. Örneklem kısmı bu ergen bireyden 304 kişisini kapsamaktadır. Örneklem seçimi uygun örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Kolay ulaşılan kişileri seçerek örneklem oluşturmaya uygun örnekleme yöntemi denir. Bu örnekleme de uygulayıcı tarafından belli zamanlarda denk gelinen ve yakalanan kişiye uygulama yapılmasıyla veri toplanır (Balcı, 2013: 103). Ölçekler çeşitli okullarda okuyan 304 öğrenciye uygulanmıştır 107 erkek, 197 kadın öğrenci olmak üzere çeşitli ortaokul ve lisede okuyan 300 ergen çalışmanın örneklemine oluşturmaktadır. Öğrenciler gönüllülük esasına göre seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Bu formda bireylerin yaşları, hangi kademedede oldukları (sınıf), cinsiyet, ebeveynlerin eğitim seviyesi, kaç kardeşleri olduğu ve ailenin ekonomik gelir seviyesine dair sorular bulunmaktadır. Form araştırmacının kendisi tarafından hazırlanmıştır.

3.3.2. Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği

Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği, Eryılmaz (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, yaşamın çeşitli alanlarındaki doyum düzeylerini ve olumlu duygulanımı içeren maddelerden oluşmaktadır. Ölçek, dördümlük likert tipindedir ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği, aile ilişkilerinde doyum, yaşam doyumu, olumlu duygular ve önemli kişilerle ilişkilerde doyum olmak üzere dört alt faktörden oluşmaktadır. Bu dört boyutun açıklanan varyansı 61,64'tür. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .87, Sperman–Brown değeri ise .83'tür. Ölçeğin uyum geçerliliği bu çalışma grubunda da yaşam doyumu ölçeği ile değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerin sonucunda, ölçeğin 0.47 düzeyinde uyum geçerliliğine sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışma grubunda ölçeğin açıklanan varyansı 63,24 ve iç tutarlılık katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur.

3.3.3. Okula Bağlılık Ölçeği

Okula bağlılık ölçeği, Meltem Çengel, Tarık Totan, Suna Çöğmen tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Okula bağlılık “okul ile ilgili okul içinde ve dışındaki etkinliklere katılma, okulun hedeflerine değer verme ve kendini okul ile özdeşleştirme” olarak açıklanabilir. Alanyazın, özerklik, ait olma, yeterlilik gibi psikolojik ihtiyaçlar karşılandığında okula bağlılığın üç farklı boyutta gerçekleştiğine işaret etmektedir. Bu boyutlar; duyuşsal, davranışsal ve bilişsel bağlanma olarak ifade edilebilir. Bu çalışmanın amacı, Fredricks, Blumenfeld, Friedel ve Paris (2005) tarafından geliştirilen ve üç boyuttan oluşan Okul Bağlılığı Ölçeği'nin Türkçe formunun psikometrik özelliklerini incelemektir. Öncelikle dil geçerliği, yakınsak ve ıraksak ölçek geçerliği çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Sonrasında, Aydın ili merkez ilçesinde 2014 Bahar döneminde eğitim gören 515 (kız $n=261$, erkek $n=254$) öğrenci katılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, üç boyutta kurgulanan ölçeğe ilişkin hipotez model ve veri seti arasında yeterli uyumun olduğunu göstermiştir ($\chi^2=618.90$, $sd=49$, $\chi^2/sd=4.15$, CFI=.96, SRMR=.05). Doğrulayıcı faktör analizi için çapraz geçerleme sonuçları da model uyumunun iyi olduğunu göstermektedir. Ölçek maddelerinin madde toplam korelasyonları 0.33-0.67 arasındadır. Ölçeğin tüm maddeleri %27'lik alt ve üst gruplarını ayırt etmede yeterlidir. Ölçeğin iç tutarlılık değerleri için hesaplanan Cronbach alfa, davranışsal boyut için 0.68'den, McDonald omega katsayıları ise 0.74'ten yüksektir. Test tekrar test güvenilirliği sonuçları 0.70 ile 0.79 arasındadır. Sonuç olarak ölçek üç boyutta okul bağlılığı değerlendirmede yeterli, geçerli ve güvenilir bir ölçektir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde parametrik testlerin kullanılabilmesi bazı varsayımların karşılanmasına bağlıdır. Bunun için verilerin normal dağılıma uyması ve değişkenlerin homojen olması gerekmektedir. Araştırmada kullanılacak analiz yöntemlerini belirlemek adına veriler normal dağılım açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler ile birlikte yapılan çözümlemenin sonucunda verilerin normal dağılım ile seyir ettiği saptanmış ve parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

Veri çözümlemesinde Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı), SPSS 25.00 uygulaması kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak verilmiştir. Araştırma değişkenlerindeki anlamlı farklılaşmalar için iki gruplu değişkenlerde bağımsız örneklemeler *Indepented Samples T testi*, üçten fazla gruplar söz konusu olduğunda ise fark bağımsız örneklemeler *One-way ANOVA testi* kullanılmıştır. Değişkenler arası ilişki *Pearson korelasyonu* ile hesaplanmıştır. Çalışmada verilerin analizlerinde hata payı $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Bununla birlikte $p < 0,01$ ve $p < 0,001$ anlamlılık düzeyleri de belirtilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Yapılan araştırmanın bu kapsamında çalışmaya katılım gösteren ergen iyi oluş, okula bağlılık düzeylerini bazı demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bunun dışında ergen iyi oluş, okula bağlılık düzeylerinin birbirleriyle aralarında anlamlı düzeyde ilişki olup olmadığına bakılmıştır.

Ölçekler çeşitli okullarda okuyan 304 öğrenciye uygulanmıştır. 107 erkek, 197 kadın öğrenci olmak üzere çeşitli lisede okuyan 304 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Öğrenciler gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Öğrencilerin yaş, sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı ve gelir durumlarına ilişkin veriler Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1. : Öğrencilerin Cinsiyet, Not Ortalaması, Sınıf, Yaş, Öğrenim Görülen Okul Türü, Gelir Durumları, Kardeş Sayısı, Anne Eğitim Durumu, Baba Eğitim Durumu

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	197	64,6
	Erkek	107	35,1
Not Ortalaması	0-20	5	1,6
	21-40	19	6,2
	41-60	91	29,8
	61-80	144	47,2
	81-100	46	15,1
Sınıf	9	22	7,2
	10	52	17,0
	11	96	31,5
	12	135	44,3
Yaş	15	74	24,3
	16	59	19,3
	17	104	34,1
	18	68	22,3
Öğrenim Görülen Okul Türü	Anadolu Lisesi	111	36,4
	Meslek Lisesi	171	56,1
	Fen Lisesi	18	5,9
	Diğer	5	1,6
Gelir	1500'den az	19	6,2
	1500-3000	88	28,9
	3000-4500	134	43,9
	4500 ve üstü	64	21,0
Kardeş Sayısı	1 kardeş	15	4,9

	Gruplar	f	%
Anne Eğitim Durumu	2 kardeş	84	27,5
	3 kardeş	102	33,4
	4 kardeş	64	21,0
	5 kardeş	27	8,9
	6 ve üzeri	13	4,3
	Okur-Yazar Değil	3	4,9
	İlkokul	80	31,5
	Ortaokul	86	32,8
	Lise	106	25,6
	Yüksek Okul	9	0,3
	Üniversite	17	4,3
	Y.Lisans	2	
	Doktora	2	0,7
Baba Eğitim Durumu	Okur-Yazar Değil	3	1,0
	İlkokul	80	26,2
	Ortaokul	86	28,2
	Lise	106	34,8
	Yüksek Okul	9	3,0
	Üniversite	17	5,6
	Y.Lisans	2	0,7
	Doktora	2	0,7

Tablo 4,1’de görüldüğü üzere katılımcıların 197’si (%64) kadın öğrencilerden, 107’si (%35) de erkek öğrencilerden oluşturmaktadır.

Katılımcıların not ortalamalarına göre dağılımları incelendiğinde 5’i (%1,6) 0-20, 19’u (%6,2) 21-40, 91’i (%29,8) 41-60, 144’ü (%47,2) 61-80, 46’sı (%15, 1) 81-100 ortalamaları arasında oldukları gözükmemektedir.

Katılımcıların sınıf düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında 22’si (%7,2) 9. sınıf, 52’si (%17,0) 10. sınıf, 96’sı (% 31,5) 11. Sınıf, 135’i (%44,3) 12. sınıf lise öğrencilerinden oluşmaktadır.

Görüldüğü üzere çalışmaya katılım sağlayan öğrencilerin; 74’ü (%24,3) 15 yaşında, 59’u (%17,0) 16 yaşında, 104’ü (%34,1) 17 yaşında, 68’i (%22,3) 18 yaş arasındaki öğrencilerden oluşmaktadır.

Katılımcıların öğrenim gördüğü okul türü incelendiğinde 111’i (%36,4) Anadolu lisesi, 171’i (%56,1) Meslek lisesi, 18’i (%5,9) Fen lisesi, 5’i (%1,6) diğer liselerde öğrenim görmektedir.

Katılımcıların aile gelir durumları incelendiğinde 19’u (%6,2) 1500’den az, 88’i (%28,9) 1500-3000 arasında, 134’ü (%43,9) 3000-4500 arasında, 64’ü (%21,0) 4500’den ve üzeri gelir durumuna sahip oldukları görülmektedir.

Katılımcıların kardeş sayıları incelendiğinde 15 kişinin (%4,9) 1kardeş, 84 kişinin (%27,5) 2 kardeş, 102 kişinin (%33,4) 3 kardeş, 64 kişinin (%21,0) 4 kardeş, 27 kişinin (%8,9) 5 kardeş, 13 kişinin (%4,3) 6 ve üzeri kardeşe sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına bakıldığında 15'i (%4,9) okur-yazar değil, 96'sı (%31,5) ilkokul mezunu, 100'ü (%32,8) ortaokul mezunu, 78'i (%25,6) lise mezunu, 1'i (%0,3) yüksekokul mezunu, 13'ü (%4,3) üniversite mezunu, 2'si (%0,7) doktora olarak işaretlemiştir.

Baba eğitim durumlarına bakıldığında ise 3'ü (%1,0) okur-yazar değil, 80'i (%26,2) ilkokul mezunu, 86'u (%28,2) ortaokul mezunu, 106'sı (%34,8) lise mezunu, 9'u (%3,0) yüksekokul mezunu, 17'si (%5,6) üniversite mezunu, 2'si (%0,7) yüksek lisans mezunu, 2'si (%0,7) doktora mezunu seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 4.2.: Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Analizi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Davranışsal	Erkek	107	2,81	,786	,439	,661
	Kız	197	2,77	,812		
Duyuşsal	Erkek	107	2,84	,895	1,128	,260
	Kız	197	2,72	,870		
Bilişsel	Erkek	107	2,84	,961	1,101	,272
	Kız	197	2,71	,948		

Tablo 4.2.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

Okula bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki cinsiyet parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular sonucunda Davranışsal, Duyuşsal, Bilişsel alt boyutlarında cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Okula Bağlılık alt boyutlarının not ortalaması değişkenine göre $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) değerleri değerleri **Tablo 4.3'** de verilmiştir.

Tablo 4.3. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Not Ortalaması Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	0-20	5	2,80	,478
	21-40	19	2,72	
	41-60	91	2,96	,671

	61-80	144	2,79	,914
	81-100	46	2,45	,790
	0-20	5	3,16	,763
	21-40	19	2,84	
Duyuşsal	41-60	91	3,01	,882
	61-80	144	2,73	,935
	81-100	46	2,35	,851
	0-20	5	3,47	,836
	21-40	19	2,98	
Bilişsel	41-60	91	2,95	,872
	61-80	144	2,70	,990
	81-100	46	2,38	,972

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.4.**'te gösterilmektedir.

Tablo 4.4. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Not Ortalaması Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçlar

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	7,975	4	1,994	3,196	,14
	Grup İçi	187,147	300	,624		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	14,289	4	3,572	4,838	,001
	Grup İçi	221,506	300	,738		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	13,858	4	3,396	3,873	,004
	Grup İçi	263,062	300	,877		
	Toplam	276,647	304			

* p < 0.05

Tablo 4.3.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun ergen bireylerin not ortalamasına bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

Okula Bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki not ortalaması parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda duyuşsal ve bilişsel alt boyutunda not ortalamasına göre

anlamli bir farklılık bulunmuştur. ($p<0,05$). Buna göre öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinde duyuşsal ve bilişsel düzeyi anlamli düzeyde daha yüksektir. Diğer alt boyutlar olan davranışsal ile not ortalaması değişkeni arasında anlamli bir farklılık bulunamamıştır. Okula Bağlılık alt boyutlarının sınıf değişkenine göre $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) değerleri değerleri **Tablo 4.5'** te verilmiştir.

Tablo 4.4.: Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Sınıf Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	9	22	2,95	,478
	10	52	2,96	,671
	11	96	2,64	,914
	12	135	2,80	,790
Duyuşsal	9	22	2,82	,763
	10	52	2,98	,882
	11	96	2,66	,935
	12	135	2,76	,851
Bilişsel	9	22	2,92	,836
	10	52	2,81	,872
	11	96	2,61	,990
	12	135	2,76	,972

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.5.'**de gösterilmektedir.

Tablo 4.5.: Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Sınıf Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	4,251	3	1,417	2,235	,084
	Grup İçi	190,871	301	,634		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	3,448	3	1,149	1,489	,218
	Grup İçi	232,346	301	,772		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	3308	3	1,103	2,214	,305
	Grup İçi	273,339	301	,908		
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4.5'de okula bağlılık alt boyutlarından elde edinilen puanların aralarındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan varyans çözümlemesi neticesinde okula bağlılık ölçeği

alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı sonuçlanmıştır. ($F_{(3-301)}: 2,21, p>0,05$).

Okula bağlılık alt boyutlarının yaş düzeyine göre karşılaştırması **Tablo 4.6.**'de verilmiştir.

Tablo 4.6. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	15	74	2,86	,696
	16	59	2,57	,917
	17	104	2,81	,830
	18	68	2,85	,737
Duyuşsal	15	74	2,89	,923
	16	59	2,70	,913
	17	104	2,74	,876
	18	68	2,74	,814
Bilişsel	15	74	2,83	,873
	16	59	2,54	,947
	17	104	2,82	,987
	18	68	2,77	,984

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.7.**'de gösterilmektedir.

Tablo 4.7. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	3,442	3	1,147	1,802	,147
	Grup İçi	191,680	301	,637		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	1,579	3	,526	,676	,567
	Grup İçi	234,215	301	,778		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	3,500	3	1,167	1,286	,279
	Grup İçi	273,147	301	,907		
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4,7'de öğrencilerin yaşlarına göre okula bağlılık ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanların aralarındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan varyans çözümlemesi

neticesinde okula bağlılık ölçeği alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonuçlanmıştır. ($F_{(3-301)}: 0,279, p>0,05$).

Tablo 4.8. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Okul Türü Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	Anadolu Lisesi	111	2,84	,696
	Meslek Lisesi	171	2,80	,917
	Fen Lisesi	18	2,25	,830
	Diğer Liseler	5	3,00	,737
Duyuşsal	Anadolu Lisesi	111	2,86	,923
	Meslek Lisesi	171	2,80	,913
	Fen Lisesi	18	1,87	,876
	Diğer Liseler	5	2,70	,814
Bilişsel	Anadolu Lisesi	111	2,83	,873
	Meslek Lisesi	171	2,77	,947
	Fen Lisesi	18	2,04	,987
	Diğer Liseler	5	3,15	,984

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.9.**'de gösterilmektedir.

Tablo 4.9. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Okul Türü Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	5,741	3	1,914	3,042	,029
	Grup İçi	189,381	301	,629		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	15,881	3	5,294	7,245	,000
	Grup İçi	219,914	301	,731		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	10,722	3	6,574	4,045	,008
	Grup İçi	265,925	301	,883		
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4.8.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun ergen bireylerin not ortalamasına bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir. Okula Bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki okul türü parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt

boyutunda okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p<0,05$). Buna göre öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinde davranışsal, duyuşsal ve bilişsel düzeyi anlamlı düzeyde daha yüksektir. Okula Bağlılık alt boyutlarının ailenin aylık değişkenine göre $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) değerleri **Tablo 4.10'** de verilmiştir.

Tablo 4.10. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Ailenin Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	1500-Altı	19	2,82	,756
	1500-3000	88	2,77	,872
	3000-4500	134	2,84	,739
	4500-Üstü	64	2,69	,843
Duyuşsal	1500-Altı	9	2,73	,641
	1500-3000	88	2,77	,910
	3000-4500	134	2,91	,855
	4500-Üstü	64	2,49	,902
Bilişsel	1500-Altı	9	2,92	1,030
	1500-3000	88	2,72	1,01
	3000-4500	134	2,82	,874
	4500-Üstü	64	2,63	1,01

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.11.'**de gösterilmektedir.

Tablo 4.11. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Ailenin Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	1,036	3	,345	,536	,658
	Grup İçi	194,086	301	,645		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	7,603	3	2,534	3,343	,020
	Grup İçi	228,191	301	,758		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	2,224	3	,741	,813	,487
	Grup İçi	274,424	301	,912		
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4.10.'daki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun ailenin aylık gelir durumuna bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

Okula Bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrılmışlıkları arasındaki ailenin aylık geliri parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda duyuşsal alt boyutunda not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p<0,05$). Buna göre öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinde duyuşsal düzeyi anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer alt boyutlar olan davranışsal ve bilişsel ile ailenin aylık geliri değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($F_{(3-301)}: 0,487, p>0,05$).

Tablo 4.12. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	1	15	2,48	,584
	2	84	2,71	,769
	3	102	2,75	,772
	4	64	2,89	,927
	5	27	2,91	,859
	6ve üstü	13	30,7	,519
Duyuşsal	1	15	2,55	,839
	2	84	2,73	,856
	3	102	2,81	,859
	4	64	2,80	,998
	5	27	2,76	,903
	6ve üstü	13	2,79	,660
Bilişsel	1	15	2,66	1,12
	2	84	2,60	,903
	3	102	2,78	,932
	4	64	2,79	1,01
	5	27	2,89	,976
	6ve üstü	13	3,26	,773

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.13.**'te gösterilmektedir.

Tablo 4.13. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	4,187	5	,837	1,311	,259
	Grup İçi	190,935	299	,639		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	1,119	5	,224	,285	,921

	Grup İçi	234,676	299	,758		
	Toplam	235,795	304			
	Gruplar Arası	6,158	5	1,232		
Bilişsel	Grup İçi	270,489	299	,905	1,362	,239
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4.13’de öğrencilerin kardeş sayısı değişkenine göre okula bağlılık ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanların aralarındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan varyans çözümlemesi neticesinde okula bağlılık ölçeği alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonuçlanmıştır. ($F_{(3-301)}: 0,23, p>0,05$).

Tablo 4.14. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	Okur Yazar Değil	15	2,82	,824
	İlkokul	96	3,07	,704
	Ortaokul	100	2,82	,727
	Lise	78	2,50	,848
	Yüksek Okul	1	1,00	
	Üniversite	13	2,12	,732
	Yüksek Lisans			,000
	Doktora	2	3,40	,772
Duyuşsal	Okur Yazar Değil	15	2,45	,777
	İlkokul	96	3,07	,798
	Ortaokul	100	2,92	,934
	Lise	78	2,44	
	Yüksek Okul	1	1,00	,654
	Üniversite	13	2,01	1,29
	Yüksek Lisans			
	Doktora	2	1,91	,972
Bilişsel	Okur Yazar Değil	15	2,92	,842
	İlkokul	96	3,07	,868
	Ortaokul	100	2,80	1,01
	Lise	78	2,41	
	Yüksek Okul	1	1,00	
	Üniversite	13	1,97	,838
	Yüksek Lisans			
	Doktora	2	3,00	1,41

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.15.**’de gösterilmektedir.

Tablo 4.15. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	24,237	6	4,040	7,044	,000
	Grup İçi	170,885	298	,573		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	32,850	6	5,475	8,039	,000
	Grup İçi	202,945	298	,681		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	31,756	6	5,293	6,440	,000
	Grup İçi	244,891	298	,822		
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4.14.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun anne eğitim durumuna bağlı olarak N (toplam sayısı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

Okula Bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrılmışlıkları arasındaki anne eğitim durumu parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt boyutlarında anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$).

Tablo 4.16. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{x}$	ss
Davranışsal	Okur Yazar Değil	3	2,00	,916
	İlkokul	80	3,03	,729
	Ortaokul	86	2,81	,804
	Lise	106	2,68	,802
	Yüksek Okul	9	2,75	,705
	Üniversite	17	2,22	,744
	Yüksek Lisans	2	2,60	1,31
	Doktora	2	3,60	,282
Duyuşsal	Okur Yazar Değil	3	2,16	1,09
	İlkokul	80	2,89	,776
	Ortaokul	86	2,89	,822
	Lise	106	2,69	,937
	Yüksek Okul	9	3,05	1,01
	Üniversite	17	2,11	,822

	Yüksek Lisans	2	1,33	,471
	Doktora	2	3,08	,353
	Okur Yazar Değil	3	1,87	,780
	İlkokul	80	3,00	,925
	Ortaokul	86	2,83	,912
	Lise	106	2,63	,967
	Yüksek Okul	9	2,66	,868
	Üniversite	17	2,25	,973
	Yüksek Lisans	2	1,75	,353
	Doktora	2	3,62	,530

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.17.**'de gösterilmektedir.

Tablo 4.17. : Okula Bağlılık Alt Boyutlarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Davranışsal	Gruplar Arası	14,530	7	2,076	3,414	,002
	Grup İçi	180,593	297	,608		
	Toplam	195,122	304			
Duyuşsal	Gruplar Arası	16,525	7	2,361	3,198	,003
	Grup İçi	219,269	297	,738		
	Toplam	235,795	304			
Bilişsel	Gruplar Arası	16,939	7	2,420	2,767	,008
	Grup İçi	259,708	297	,874		
	Toplam	276,647	304			

Tablo 4.15.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun anne eğitim durumuna bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

Okula Bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki baba eğitim durumu parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt boyutlarında baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$).

Tablo 4.18.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Analizi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Aile	Erkek	107	3,30	,757	-1,908	,057

İlişkilerinde Doyum	K1Z	197	3,47	,706		
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Erkek	107	2,97	,707	-2,541	,012
	K1Z	197	3,17	,636		
Yaşam Doyumu	Erkek	107	2,62	,857	-,889	,375
	K1Z	197	2,71	,825		
Olumlu Duygular	Erkek	107	3,09	,722	-1,999	,047
	K1Z	197	3,29	,899		

Tablo 4,17.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun bireylerin cinsiyetlerine bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

İyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki cinsiyet parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$). Diğer alt boyutlar olan aile ilişkilerinde doyum ve yaşam doyumunu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($F_{(4-300)}; ,347, p > 0,05$).

İyi oluş alt boyutlarının not ortalaması değişkenine göre ortalama ve standart sapma değerleri **Tablo 4.19'**da verilmiştir.

Tablo 4.19.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Not Ortalaması Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	0-20	5	3,10	,945
	21-40	19	3,46	,673
	41-60	91	3,38	,660
	61-80	144	3,42	,739
	81-100	46	3,43	,827
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	0-20	5	2,75	,530
	21-40	19	3,26	,597
	41-60	91	2,93	,550
	61-80	144	3,14	,691
	81-100	46	3,26	,788
Yaşam Doyumu	0-20	5	2,40	1,09
	21-40	19	3,00	,753
	41-60	91	2,45	,737
	61-80	144	2,73	,839
	81-100	46	2,85	,931
Olumlu Duygular	0-20	5	3,30	,670
	21-40	19	3,19	,653
	41-60	91	3,20	1,05
	61-80	144	3,21	,750

81-100	46	3,27	,769
--------	----	------	------

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.20.**'de gösterilmektedir.

Tablo 4.20. : İyi Oluş Alt Boyutlarının Not Ortalaması Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	,656	4	,164	,308	,873
	Grup İçi	159,935	300	,533		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	5,247	4	1,312	2,999	,019
	Grup İçi	131,227	300	,437		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	8,768	4	2,192	3,228	,013
	Grup İçi	203,744	300	,679		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	,215	4	0,54	0,75	,990
	Grup İçi	216,596	300	,722		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4,19.'daki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun bireylerin not ortalamasına bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

İyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki not ortalaması parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda önemli diğer ilişkilerde ve yaşam doyumu alt boyutunda not ortalaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$). Diğer alt boyutlar olan aile ilişkilerinde doyum ve olumlu duygular ile not ortalaması değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($F_{(4-300)}: ,990, p > 0,05$).

İyi oluş alt boyutlarının sınıf değişkenine göre ortalama ve standart sapma değerleri **Tablo 4.19'**da verilmiştir.

Tablo 4.21.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Sınıf Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Aile İlişkilerinde	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
--------------------	-------	---	-----------	----

Doyum	9	22	3,25	,848
	10	52	3,40	,714
	11	96	3,48	,707
	12	135	3,39	,726
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	9	22	2,94	,676
	10	52	3,06	,643
	11	96	3,12	,718
	12	135	3,12	,646
Yaşam Doyumu	9	22	2,51	,656
	10	52	2,73	,871
	11	96	2,65	,848
	12	135	2,70	,843
Olumlu Duygular	9	22	3,14	,898
	10	52	3,24	,719
	11	96	3,19	,790
	12	135	3,24	,921

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.22.**'de gösterilmektedir

Tablo 4.22.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Sınıf Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	1,099	4	,366	,691	,558
	Grup İçi	159,492	300	,530		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	,766	4	,255	,566	,638
	Grup İçi	135,709	300	,451		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	,898	4	,300	,426	,734
	Grup İçi	211,612	300	,703		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	,252	4	,084	,117	,950
	Grup İçi	216,560	300	,719		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4.22'de öğrencilerin sınıf durumu değişkenine göre iyi oluş ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanların aralarındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan varyans çözümlemesi neticesinde iyi oluş ölçeği alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonuçlanmıştır. ($F_{(4-300)}$: 0,11, $p>0,05$).

Tablo 4.23.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{X}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	15	74	3,40	,736
	16	59	3,47	,684
	17	104	3,37	,811
	18	68	3,41	,619
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	15	74	3,07	,689
	16	59	3,06	,723
	17	104	3,12	,661
	18	68	3,12	,623
Yaşam Doyumu	15	74	2,74	,843
	16	59	2,65	,837
	17	104	2,67	,844
	18	68	2,62	,827
Olumlu Duygular	15	74	3,22	,772
	16	59	3,10	,834
	17	104	3,36	,959
	18	68	3,09	,710

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.24.**'de gösterilmektedir

Tablo 4.24.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	,340	3	,113	,213	,888
	Grup İçi	160,252	301	,532		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	,257	3	,086	,189	,904
	Grup İçi	136,217	301	,453		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	,564	3	,188	,267	,849
	Grup İçi	211,947	301	,704		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	4,157	3	1,386	1,961	,120
	Grup İçi	212,654	301	,706		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4.24'de öğrencilerin yaş durumu değişkenine göre iyi oluş ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanların aralarındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan varyans çözümlemesi neticesinde iyi oluş ölçeği alt boyutlarından alınan puan durumunun

ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı sonuçlanmıştır. ($F_{(4-300)}$: 1,96, $p>0,05$).

Tablo 4.25.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Öğrenim Gördüğü Okul Türü Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	Anadolu Lisesi	111	3,43	,705
	Meslek Lisesi	171	3,39	,709
	Fen Lisesi	18	3,25	1,03
	Diğer Liseler	5	3,95	,111
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Anadolu Lisesi	111	3,02	,644
	Meslek Lisesi	171	3,12	,667
	Fen Lisesi	18	3,20	,819
	Diğer Liseler	5	3,80	,209
Yaşam Doyumu	Anadolu Lisesi	111	2,67	,841
	Meslek Lisesi	171	2,62	,813
	Fen Lisesi	18	3,00	,970
	Diğer Liseler	5	3,26	,722
Olumlu Duygular	Anadolu Lisesi	111	3,22	,705
	Meslek Lisesi	171	3,20	,942
	Fen Lisesi	18	3,23	,749
	Diğer Liseler	5	3,60	,418

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.26.**'de gösterilmektedir

Tablo 4.26.: Ergen İyi Oluş Alt Boyutlarının Öğrenim Gördüğü Okul Türü Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	2,044	3	,681	1,294	,277
	Grup İçi	158,547	301	,527		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	3,405	3	1,135	2,567	,055
	Grup İçi	133,070	301	,442		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	4,032	3	1,344	1,940	,123
	Grup İçi	208,480	301	,693		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	,753	3	,251	,350	,789
	Grup İçi	216,058	301	,718		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4.26’da öğrencilerin öğrenim gördüğü okul türü değişkenine göre iyi oluş ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanların aralarındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan varyans çözümlemesi neticesinde iyi oluş ölçeği alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonuçlanmıştır. ($F_{(4-300)}$: 0,35, $p>0,05$).

Tablo 4.27.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Ailenin Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	1500-Altı	19	3,00	,978
	1500-3000	88	3,29	,805
	3000-4500	134	3,49	,683
	4500-Üstü	64	3,53	,541
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	1500-Altı	19	2,94	,810
	1500-3000	88	3,00	,746
	3000-4500	134	3,09	,583
	4500-Üstü	64	3,29	,658
Yaşam Doyumu	1500-Altı	19	2,42	,961
	1500-3000	88	2,54	,800
	3000-4500	134	2,62	,805
	4500-Üstü	64	3,04	,817
Olumlu Duygular	1500-Altı	19	3,06	,639
	1500-3000	88	3,00	,902
	3000-4500	134	3,30	,876
	4500-Üstü	64	3,38	,679

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.28’**de gösterilmektedir.

Tablo 4.28.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Ailenin Aylık Gelir Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	6,279	3	2,093	4,083	,007
	Grup İçi	154,312	301	,513		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	3,611	3	1,204	2,727	,044
	Grup İçi	132,863	301	,441		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	11,582	3	3,861	5,783	,001
	Grup İçi	200,930	301	,668		
	Toplam	212,511	304			

Olumlu Duygular	Gruplar Arası	7,263	3	2,421	3,477	,016
	Grup İçi	209,549	301	,696		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4,27.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun bireylerin aylık gelir değişkenine bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

İyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki ailenin aylık gelir parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumu ve olumlu duygular alt boyutunda ailenin aylık gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$).

İyi oluş alt boyutlarının kardeş sayısı değişkenine göre ortalama ve standart sapma değerleri **Tablo 4.29'**da verilmiştir.

Tablo 4.29.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	1	15	3,46	,712
	2	84	3,52	,607
	3	102	3,42	,780
	4	64	3,32	,699
	5	27	3,56	,656
	6 ve üstü	13	2,75	,978
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	1	15	3,15	,900
	2	84	3,16	,647
	3	102	3,01	,701
	4	64	3,10	,589
	5	27	3,35	,533
	6 ve üstü	13	2,73	,753
Yaşam Doyumu	1	15	2,97	1,00
	2	84	3,69	,773
	3	102	2,69	,865
	4	64	2,56	,803
	5	27	2,88	,773
	6 ve üstü	13	2,23	,956
Olumlu Duygular	1	15	3,45	,762
	2	84	3,24	,600
	3	102	3,25	1,095
	4	64	3,12	,687
	5	27	3,38	,708
	6 ve üstü	13	2,69	,860

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.30.**'da gösterilmektedir.

Tablo 4.30.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	7,809	5	1,562	3,056	,010
	Grup İçi	152,782	299	,511		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	4,601	5	,920	2,086	,067
	Grup İçi	131,874	299	,441		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	6,059	5	1,212	1,755	,122
	Grup İçi	206,453	299	,690		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	5,859	5	1,172	1,661	,144
	Grup İçi	210,953	299	,706		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4,29.'daki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun bireylerin kardeş sayısı değişkenine bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

İyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki kardeş sayısı parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda aile ilişkilerinde doyum alt boyutunda kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$). Diğer alt boyutlar olan önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumunu ve olumlu duygular alt boyutunda kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($F_{(5-299)}: 1,66, p > 0,05$).

İyi oluş alt boyutlarının anne eğitim durumu değişkenine göre ortalama ve standart sapma değerleri **Tablo 4.31**'de verilmiştir.

Tablo 4.31.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	Okur Yazar Değil	15	2,96	1,02
	İlkokul	96	3,39	,709
	Ortaokul	100	3,37	,685
	Lise	78	3,54	,687
	Yüksek Okul	1	4,00	,
	Üniversite	13	3,65	,825
	Yüksek Lisans			
	Doktora	2	2,75	,353
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Okur Yazar Değil	15	2,81	,722
	İlkokul	96	3,09	,667
	Ortaokul	100	2,95	,565
	Lise	78	3,28	,740
	Yüksek Okul	1	4,00	,
	Üniversite	13	3,50	,559
	Yüksek Lisans			
	Doktora	2	2,87	,176
Yaşam Doyumu	Okur Yazar Değil	15	2,66	,678
	İlkokul	96	2,52	,731
	Ortaokul	100	2,46	,774
	Lise	78	3,01	,937
	Yüksek Okul	1	4,00	,
	Üniversite	13	3,33	,666
	Yüksek Lisans			,
	Doktora	2	2,83	,235
Olumlu Duygular	Okur Yazar Değil	15	3,13	,806
	İlkokul	96	3,21	,654
	Ortaokul	100	3,11	1,03
	Lise	78	3,33	,824
	Yüksek Okul	1	4,00	,
	Üniversite	13	3,55	,531
	Yüksek Lisans			,
	Doktora	2	2,55	,353

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.32.**'de gösterilmektedir.

Tablo 4.32.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	6,622	6	1,104	2,136	,049
	Grup İçi	153,969	298	,517		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer	Gruplar Arası	9,148	6	1,525	3,568	,002
	Grup İçi	127,326	298	,427		

İlişkilerde Doyum	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	22,859	6	3,810	5,986	,000
	Grup İçi	189,653	298	,636		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	4,649	6	,775	1,088	,369
	Grup İçi	212,162	298	,712		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4.31.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun bireylerin anne eğitim durumu değişkenine bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

İyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrımlılıkları arasındaki anne eğitim durumu parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular sonucunda aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumunu alt boyutunda anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p < 0,05$). Diğer alt boyut olan olumlu duygular alt boyutunda anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($F_{(6-298)}: 1,08, p > 0,05$).

İyi oluş alt boyutlarının baba eğitim durumu değişkenine göre ortalama ve standart sapma değerleri **Tablo 4.33'**de verilmiştir.

Tablo 4.33.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{x}$	ss
Aile İlişkilerinde Doyum	Okur Yazar Değil	3	2,16	1,04
	İlkokul	80	3,43	,728
	Ortaokul	86	3,29	,786
	Lise	106	3,51	,632
	Yüksek Okul	9	3,75	,433
	Üniversite	17	3,42	,784
	Yüksek Lisans	2	3,25	1,06
	Doktora	2	3,62	,530
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Okur Yazar Değil	3	2,08	,803
	İlkokul	80	3,20	,640
	Ortaokul	86	2,94	,672
	Lise	106	3,15	,658
	Yüksek Okul	9	3,02	,630
	Üniversite	17	3,35	,637
	Yüksek Lisans	2	3,37	,883
	Doktora	2	262	,530
Yaşam Doyumu	Okur Yazar Değil	3	2,66	1,00

	İlkokul	80	2,60	,777
	Ortaokul	86	2,53	,799
	Lise	106	2,80	,891
	Yüksek Okul	9	2,51	,987
	Üniversite	17	2,98	,768
	Yüksek Lisans	2	3,50	,707
	Doktora	2	2,50	,235
Olumlu Duygular	Okur Yazar Değil	3	2,75	1,08
	İlkokul	80	3,28	,684
	Ortaokul	86	3,14	1,15
	Lise	106	3,24	,710
	Yüksek Okul	9	3,22	,578
	Üniversite	17	3,35	,515
	Yüksek Lisans	2	3,50	,707
	Doktora	2	2,25	,353

Bu değerlere tatbik edilen tek yönlü varyans analizi sonuçları **Tablo 4.34.**'de gösterilmektedir.

Tablo 4.34.: İyi Oluş Alt Boyutlarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	f	p
Aile İlişkilerinde Doyum	Gruplar Arası	9,151	7	1,307	2,564	,014
	Grup İçi	151,441	297	,510		
	Toplam	160,591	304			
Önemli Diğer İlişkilerde Doyum	Gruplar Arası	8,035	7	1,148	2,654	,011
	Grup İçi	128,439	297	,432		
	Toplam	136,474	304			
Yaşam Doyumu	Gruplar Arası	7,155	7	1,022	1,478	,174
	Grup İçi	205,356	297	,691		
	Toplam	212,511	304			
Olumlu Duygular	Gruplar Arası	3,857	7	,551	,768	,614
	Grup İçi	212,955	297	,717		
	Toplam	216,811	304			

Tablo 4,33.'deki verilerde de görüldüğü üzere evren kısmından seçilen örneklem grubunun bireylerin baba eğitim durumu değişkenine bağlı olarak N (toplam sayı), $\bar{x}$. (ortalama) ve ss. (standart sapma) bildirilmiştir.

İyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ayrılmılıkları arasındaki baba eğitim durumu parametresine bağlı olarak t testi ile tetkik edilmiştir. Bu doğrultuda elde

edilen bulgulara sonucunda aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum alt boyutunda baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p<0,05$)., Diğer alt boyutlar olan yaşam doyumu ve olumlu duygular alt boyutunda baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($F_{(7-297)}: ,768, p>0,05$).

Tablo 4.35: Okula Bağlılık ve İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki Korelasyonlar

	Davranışsal	Duyuşsal	Bilişsel	AİD	DİD	YD	OD
Davranışsal	1						
Duyuşsal	,647**	1					
Bilişsel	,619**	,732**	1				
Aile ilişkilerinde Doyum	-,091	-,197**	-,144*	1			
Diğer İlişkilerde Doyum	-,262**	-,402**	-,313**	,478**	1		
Yaşam Doyumu	-,221**	-,395**	-,343**	,395**	,618**	1	
Olum Duygular	-0,161**	-,296**	-,209	,494**	,529**	,638**	1

Tablo 4.35’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan okula bağlılık ve iyi oluş düzeyleri puanları arasındaki korelasyon katsayıları verilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkilere baktığımızda, okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan aile ilişkilerinde doyum ile negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,91; p<0,01$). Okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan diğer ilişkilerde doyum negatif yönde bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,26; p<0,01$). Okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan yaşam doyumu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,22; p<0,01$). Okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan olumlu duygular arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,16; p<0,01$).

Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan aile ilişkilerinde doyum ile negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,19; p<0,01$). Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan diğer ilişkilerde doyum negatif yönde bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,40; p<0,01$). Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan yaşam doyumu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-$

0,39; $p<0,01$). Okula bağılılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan olumlu duygular arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,29$; $p<0,01$).

Okula bağılılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan aile ilişkilerinde doyum ile negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,14$; $p<0,01$). Okula bağılılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan diğer ilişkilerde doyum negatif yönde bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,31$; $p<0,01$). Okula bağılılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan yaşam doyumunu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,34$; $p<0,01$). Okula bağılılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan olumlu duygular arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,20$; $p<0,01$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME

Çalışmanın bu kapsamında toplanan bilgilere dayanarak sonuç, tartışma ve öneriler kısmı yer almaktadır.

5.1.Genel Değerlendirme ve Tartışma

Veri analizli sonucunda ulaşılan sonuçlar araştırmacı tarafından sınanan hipotezler ve alan yazında bu araştırmada ele alınan değişkenlerle ilgili araştırma bulguları bağlamında tartışılmıştır.

5.1.1. Okula Bağlılık ve Cinsiyete İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin cinsiyete parametresi göz önüne alınarak anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalarla benzerlik göstermediği görülmüştür. Ortaokul ve lise öğrencileriyle yapılan çalışmalarda cinsiyetin okula bağlanmaya etki etmediği sonucuna ulaşan çalışmaların sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir (Altuntaş & Sezer, 2017; Duy & Yıldız, 2014). Ancak alt boyutlar incelendiğinde okula bağlanma alt boyutunda kız öğrencilerinin puan ortalamalarının erkek öğrencilerden fazla olduğu saptanmıştır. Canbulat vd. (2017) ilkökul öğrencilerinde yaptıkları çalışmalarında, Karasar ve Kapçı (2016) lise öğrencilerinde yaptığı çalışmasında cinsiyetin okula bağlanma üzerinde etkili olduğunu saptamıştır. Eith (2005), Bonny ve ark. (2000) ile Erdoğan ve Yüzbaş (2018) yaptıkları ar-ge çalışmaları erkekler okula daha bağlı çıkmışken, Osterman, 2000; Erdoğan 2013; Jenkins 1995; :İlgar ve Parlak yaptıkları ar-ge çalışmalarıyla kız öğrencilerin aslında d- okula daha bağlı olduklarını öne sürmüştür. Kız öğrencilerin bağlılık düzeyi erkeklere nazaran daha üst seviyede görülmüştür. Ar-ge çalışmalarında kız öğrenciler, ekseriyetle daha çok okula bağlı çıkmışlardır. Umumi olarak kız öğrencilerin okula bağlılık ve okul içi etkinliklere katılım düzeyi, diğer cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ; bundan mütevellik yapılan araştırmaların ekseriyet boyutunda kız öğrenciler, erkeklere nazaran okula daha bağlıdır. (Fullarton, 2002, 13). Filhakika Peterson da kız öğrencilerin; diğer cinsiyete göre daha önce adölesan döneme girdiklerinden mütevellit, değişik ve aynı yaştaki erkek öğrencilerin düzeylerine göre daha üst tecrübeye dayanan hayat deneyimleri olduğundan dolayı okula bağlılık düzeylerinin yüksek bulunduğu belirtilmekte (Bruce ve Crump, 2003, 122). Bu bulgu erkek ve kız öğrencilerin okula bağlılıklarının güçlendirilmesi çalışmalarının önemini göstermektedir.

5.1.2. Okula Bağlılık ve Not Ortalamasına İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin not ortalaması parametresi göz önüne alınarak duyuşsal ve bilişsel alt boyutunda not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinde duyuşsal ve bilişsel düzeyi anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer alt boyutlar olan davranışsal ile not ortalaması değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ar-ge raporlarına göre, okul not seviyeleri yüksek olan öğrencilerin, yüksek not ile kendilerini mutlu hissettikleri ortama bağlılıkları da yüksek düzeyde belirlenmiştir. Çocukların okula karşı olumlu

tutumları, okul içi sosyal etkinliklere katılma durumu; yüksek not alıp, mutlu oldukları okullarına karşı tutumları da yüksek seviyelerde olmuştur. Okul bağlılığı ile ilgili yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Erdoğan, 2013; Finn ve ark. 1997; Fredricks ve ark. 2004). Elde edilen bulgular neticesinde başarısı düşük olan öğrenciler teşvik edilen çalışmaların yapılmasıyla okula bağlılıklarının arttırılması planlanabilir.

5.1.3. Okula Bağlılık ve Sınıfa İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin sınıf parametresi göz önüne alınarak anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Erdoğan ve Yüzbaş (2018) yılında yaptıkları çalışmada Lise 1. Sınıf seviyesindeki çocukların, okula karşı bağlılık düzeyleri Lise 2. Sınıf seviyesinde bulunan çocuklara nazaran ileri düzeylerde olduğu sonucuna varılmıştır. İş bu ar-ge sonucu çocukların okula yeni ayak bastıklarında, oraya karşı daha fazla ait olma içtenliğine sahip oldukları ama zaman geçtikçe yazılanları okumaya ve derslerine çalışmaya karşı bitmişlik, ilgisizlik vesairlerden mütevellit sebeplerden ötürü okul bağlılık seviyesinin aşağı yönde ivme aldığı yönünde söylemler bulunmaktadır. Buna yakın olarak McNeely ve dostları. (2002) birlikte yaptıkları ar-ge ile sınıf seviyelerinin ilerlemesi ile okul bağlılıklarının olumsuz yönde geliştiğini beyan etmişlerdir. Gillen-O'neel ve Fuligni (2013) yaptıkları ar-ge ile lise çağındaki ergenlerde denenen bir hususa kızlarda sınıf seviyeleri yukarı yönde gittikçe, okula bağlılıkları aşağı yönde eğilim göstermektedir; karşı cinsiyetin ise kızlara nazaran daha iyi bir seviyeye çıktığını beyan etmektedirler. Elde edilen bulgular ışığında sınıf seviyesinin yükselmesi ve üniversite sınavlarının yaklaşması öğrencilerin okula bağlılıklarını düşürmektedir. Bu hususta öğrencileri motive edecek çalışmalar yapılabilir.

5.1.4. Okula Bağlılık ve Yaş'a İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin yaş parametresi göz önüne alınarak anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Literatürde yapılan araştırmaların sonucunda benzerlik gösteren araştırmalara rastlanmıştır. Ilgar ve Parlak (2012) tarafından yapılan çalışmada yaş ile okula bağlılık düzeyleri arasında fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalarda incelenmiştir. Doğrudan okul bağlılığı ve yaş ilişkisini inceleyen çalışmalar çok azdır. Bu noktada bu çalışma, literatüre katkı sağlamıştır. Bu bulgu sonucunda farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin düzeylerini görmek için önemli olduğunu göstermektedir.

5.1.5. Okula Bağlılık ve Okul Türü İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin okul türü parametresi göz önüne alınarak anlamlı bir düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara sonucunda davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt boyutunda okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinde davranışsal, duyuşsal ve bilişsel düzeyi anlamlı düzeyde daha yüksektir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalarda incelenmiştir. Doğrudan okul bağlılığı ve okul türüne ilişkisini inceleyen çalışmalar çok azdır. Bu noktada bu çalışma, literatüre katkı sağlamıştır.

5.1.6. Okula Bağlılık ve Ailenin Aylık Gelir Durumuna İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin ailenin aylık gelir parametresi göz önüne alınarak duyuşsal alt boyutunun anlamlı bir düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinde duyuşsal düzeyi anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer alt boyutlar olan davranışsal ve bilişsel ile ailenin aylık geliri değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalarda incelenmiştir. Erdoğan ve Yüzbaş (2018) yılında yaptıkları araştırmada; Ar-ge çalışmalarına göre yüksek sosyo-ekonomik yapıya sahip ailelerde okula bağlılık düzeyi, bu ailelerin çocuklarında olumlu yönde ayrışım göstermektedir. Arastaman (2006) yaptığı Ar-ge çalışması ile, ailenin sosyo-ekonomik düzeyleri yükseldikçe, çocukların okula bağlanma durumlarının aşağı yönde eğilim gösterdiği yönünde sonuca ulaşmıştır. Osterman, (2000) tarafından yapılan Ar-ge çalışmalarına göre yüksek sosyo-ekonomik yapıya sahip ailelerde okula bağlılık düzeyi, bu ailelerin çocuklarında olumlu yönde ayrışım göstermektedir. Finn ve Voelkl (1993, 265) öğrencinin okul bağlılık düzeyi üzerinde ailenin parasal refah seviyesinin kayda değer bir etkisi olduğunu öne sürmüştür. Parasal refah seviyeleri bakımından yüksek durumdaki ailelerin çocukları, okula bağlılık alanında daha etkin performans göstermektedirler. Daha çok eğitim ve öğretim kültüründen gelen ailelerin çocukları; ders dışı etkinliklerde kendilerini daha ön plana çıkarma durumundadırlar. Parasal açıdan yüksek refah seviyesindeki ailelerin çocukları, okula karşı kendilerini daha çok bağlı hissetmektedirler. Eğitim ve öğretim kültürü yüksek olan ailelerde veli – öğrenci açısından okul bağlılığı oranı yüksektir ve okul dışı etkinliklerde informal olarak kendilerini ilerleyen dönemlerde daha yetkin hissetmektedirler. (Finn ve Voelkl,

1993,265). Bu çalışmaların nedenleri araştırıldığında, özel okul veya kolejlerin eğitim, eğlence ve öğretim hususlarında daha etkin olmaları, çocukları okula bağlayan yegane sebeplerden olduğu düşünülmektedir.

5.1.7. Okula Bağlılık ve Kardeş Sayısı Durumuna İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin kardeş sayısı parametresi göz önüne alınarak okula bağlılık alt boyutlarının anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalarda incelenmiştir. Zengin Aksu (2019) yılında yaptığı araştırmanın sonucunda benzer sonuç elde ettiği görülmüştür. Kardeş sayısı ile okula bağlanma alt boyutunda anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguyu desteklemeyen araştırmaların mevcut olduğu görülmektedir. Bu araştırmalar incelendiğinde lise düzeyi öncesi ergenlerin okula bağlılık seviyelerinde kardeş sayısına göre farklılaşma olmadığı yönüne ulaştıkları gözlemlenmiştir (Günalan, 2018; Sağlam & İkiz, 2017). Bu durum ailenin desteğine olan ihtiyaçla açıklanabilir.

5.1.8. Okula Bağlılık ve Anne Eğitim Durumuna İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin anne eğitim durumu parametresi göz önüne alınarak okula bağlılık ölçeğinin davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt boyutlarında anne eğitim düzeyine göre farklılaşma ve ayrımlaşma saptanmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalarda incelenmiştir. Arastaman (2009) yılında yaptığı araştırmada annenin eğitim düzeyi yükseldikçe ergenlerin veya çocukların da bağlılık düzeylerinin de aşağı yönde eğilim gösterdiği saptanmıştır. Bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Bizim araştırmamızdan başka olarak ülkemiz dışında yapılan çalışmalarda, ailenin öretim ve eğitim kültürü yükseldikçe, bu aileye bağlı çocuğun veya ergen bireyin okul bağlılık oranı aynı oranda artmaktadır. Lisans seviyesinde eğitime sahip ailelerin çocukları veya ergen bireylerinde okul bağlılığı yükselme eğilimindeyken, alt düzey seviyelerdeki ailelerin çocukları veya ergen bireylerinde bu oran düşmüştür. (Fullarton, 2002, 13). Bir başka araştırmada Erdoğan ve Yüzbaş (2018) annelerinin ve babalarının lise düzeyinde bulunmayan ergenlerin veya çocukların, çok daha tuttuğunu koparan veya yaptıkları işe dikkat eden bireyler olarak okula bağlılıkları diğer ergenlere nazaran yüksek oranda farklı çıkmıştır. Bu durumdaki çocukların

hayat standartları daha alt düzeyde olmasından mütevellit, kendilerini daha çok okula bağlı hissederler. Ülkemiz haricinde yapılan diğer ar-gelerde annelerin eğitim düzeylerinin düşmesi, onların ergen veya çocuk bireylerinin okula daha çok bağlanmasına sebep olmakta; kendileri eğitim açısından mahrum kaldıklarından, çocuklarının bu durumdan mahrum kalmalarını istememektedirler. Binaenaleyh umumi olarak çocuğun veya ergenin aile eğitim düzeyi ne kadar yüksekse, bireyin okula bağlılık durumu o oranda artmaktadır. İş bu durum içinde olan ailelerde eğitim açısından yoksunluğu evlatları doldursun istenilmektedir.

5.1.9. Okula Bağlılık ve Baba Eğitim Durumuna İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında okula bağlılık ölçeğinin baba eğitim durumu parametresi göz önüne alınarak okula bağlılık ölçeğinin davranışsal, duyuşsal ve bilişsel alt boyutlarında baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Arastaman (2009) yılında yaptığı araştırmada babanın öğretim ve eğitim durumu yüksek seviyelere ulaştıkça ergenlerin veya çocukların okula karşı bağlılık düzeylerinin de aşağı yönde eğilim gösterdiği yönünde olmuştur. Bu sonuç araştırmamızın destekler niteliktedir. İş bu çalışma haricinde ülkemiz dışında vuku bulan çalışmaları göz önünde bulundurursak, ailenin öğrenim ve eğitim seviyesi ne kadar artmışsa, ergen bireyin veya çocuğun da okula bağlılığı o denli yüksek olmuştur. Lisans veya önlisans düzeyinde eğitim almış kişilerin, ergen birey veya çocuklarında okullarına karşı ileri düzeyde bağlılık ön plana çıkmıştır. Ortaokul düzeyi altındaki eğitim seviyesindeki kişilerde bu oran tam tersidir. (Fullarton, 2002, 13). Bir başka araştırmada Erdoğan ve Yüzbaş (2018) Ailelerinde her iki kişinin de ortaokul düzeyi altındaki eğitim seviyesine sahip olan ergen birey veya çocukların okula bağlılıkları aşağı yönde eğilim göstermiştir. Bu ergen bireylerin veya çocukların düşük sosyo-ekonomik düzeyde hayatlara sahip olmaları onların daha parlak bir hayat için okulda başarı zorunluluğu okul bağlılığı açısından onları motive eden etkenlerdir.

5.1.10. İyi Oluş ve Cinsiyete İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin cinsiyet durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer alt

boyutlar olan aile ilişkilerinde doyum ve yaşam doyumunu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Aslan (2020) yılında yaptığı araştırmasında ergenlerin iyi oluş düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir düzeyde farklılaştığı ve erkeklerin kızlara göre iyi oluş seviyelerinin daha yüksek olduğu sonuna ulaşmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguların alan yazında başka araştırmalar da incelenmiştir. (Saföz - Güven, 2008; Özkan, 2014; Tüm kaya, 2011; Yazar, 2019). Çalışmalar erkeklerin kızlara göre iyi oluş seviyelerinin daha yüksek olduğu sonuna ulaşmıştır.

Kız bireylerin erkek bireylere göre iyi oluş seviyelerinin yüksek olduğu (Gündoğdu ve Yavuzer, 2012; Kuyumcu, 2012; Özden 2014; Sezer, 2011) sonucuna ulaşan araştırmalara da literatürde ulaşılmıştır. Seligman'ın ele almış olduğu bir başka araştırmada da cinsiyet değişkeni ile öznel iyi oluş seviyesinin anlamlı bir ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşılmış ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğu görülmektedir. Kadınların erkeklere göre daha fazla pozitif duygular yaşadıkları görülmüştür (Seligman, 2002, akt. Yetim 2001). İyi oluşun cinsiyete göre farklılaşmadığı (Alim, 2018; Akgündüz ve Bardakoğlu, 2012; Çevik, 2010; Eken, 2010; Eryılmaz ve Aypay, 2011; Oymak, 2017; TuzgölDost, 2006) sonucunu elde eden bulgulara literatürde bulunmaktadır. Ülkemiz dışında yapılmış araştırmalar ele alındığında (Karatzias ve diğerleri, 2006; Mahon, Yarcheski ve Yarcheski, 2005; Rask ve diğerleri, 2002; Tong ve Song, 2004) ve ülkemizde ergenlerle yapılan araştırmalarda lise kademesinde eğitim alan öğrenciler ve lisans eğitimini alan öğrencilerle yapılan çalışma (Cihangir-Çankaya, 2009; Çakır, 2015; Güney, 2017; Eken, 2010; Saygın, 2008; Tatay, 2015; Tuzgöl-49 Dost, 2010; Uçan ve Esen, 2015; Uğur, 2013; Zeytin, 2015) bu çalışmada elde edilen sonuçlardır.

Alanyazında erkek ergen öğrencilerde öznel mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu (Ben-Zur, 2003; Saföz-Güven, 2008; Tüm kaya, 2011) veya tam aksi yönde kız öğrencilerin öznel mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu başka çalışmalarda (Deswal ve Sanhi, 2015; Dilmaç ve Bozgeyikli 2009; Nigar, 2014; Reisoğlu, 2014) görülmüştür. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde öznel iyi oluş seviyelerinin, cinsiyete değişkenine göre farklı sonuçlar ortaya çıkardığı görülmektedir. Bu durumun temel sebebi olarak yaşantıların ve kültürün etkisi olabileceği düşünülebilir. Cinsiyete göre iyi oluşun farklılık göstermesinin temel nedeni başka etmenlerin iyi oluşa kaynaklık etmesi olarak gösterilmektedir (Topuz, 2013). Literatür incelediğinde cinsiyete göre iyi oluş seviyesinde farklı bulgular olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalarda erkek ergenlerin iyi oluş düzeylerinin yüksek çıktığı görülmekte bazı araştırmalara göre ise kız ergenlerin iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların nedeninin kültürel faktörlerden kaynaklandığı

düşünülebilir. Ayrıca kız ergenlerin yaşadıkları fizyolojik değişimler iyi oluşlarını etkileyebilir.

5.1.11. İyi Oluş ve Not Ortalamasına İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin not ortalaması durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer alt boyutlar olan aile ilişkilerinde doyum ve yaşam doyumunu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alan yazı incelendiğinde bu konu ile ilgili doğrudan yapılan araştırmalara rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmamızın literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir.

5.1.12. İyi Oluş ve Sınıfa İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin sınıf durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Rask ve arkadaşları tarafından (2002) “Ergenlerin Öznel İyi Oluşları ve Değerleri” adlı araştırma da, 7. ve 9. kademelerinde öğrenimi devam ettiren bireylerin öznel mutluluk seviyelerinin farklı olmadığı saptanmıştır. Öznel iyi oluş seviyelerinin sınıf kademelerine göre benzerlik göstermediği (Akdoğan, 2017; Canbay, 2010; Çakır, 2015; Nigar, 2014; Özen,2005; Saföz-Güven, 2008; Uğur, 2013; Turp, 2017) araştırmalarda görülmüştür. Öznel iyi oluş sınıf seviyesi açısından değerlendirildiğinde literatürde fikir birliğine varılmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlara paralel olarak, alan yazında sınıf seviyelerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanan çalışmalar mevcuttur (Canbay, 2010; Çelik, 2008; Duman, 2016; Kartal, 2013; Nigar, 2014; Özen, 2005; Erginsoy Osmanoğlu ve Kaya, 2013).

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde elde ettiğimiz bulguların tersi yönde sonuçlar ortaya çıktığı da görülmektedir. Aslan (2020) yılında yaptığı araştırmasında ergenlerin iyi oluş düzeylerinin genel puanında sınıf seviyelerine göre anlamlı fark olduğu saptanmıştır. 9. Sınıf kademesinde öğrenim gören öğrencilerin öznel mutluluk seviyelerinin genel puanı 8. Sınıf kademesinde öğrenim gören bireylerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde yapılan araştırmalar incelediğinde, 8. Sınıf kademesinde ve 9. Sınıf kademesindeki ergen öğrencilerin öznel iyi oluş seviyelerinin tarandığı başka araştırmalarda da (Konu ve diğerleri, 2002), sınıf seviyesi ve öznel mutluluk seviyeleri aralarında anlamlı bir farklılaşma

görülmüştür. Akgündüz ve Bardakoğlu (2012) araştırmasında sınıf seviyeleri ile öznel iyi oluş arasında farklılık olduğunu belirtirken, Hamurcu (2011) 10. ve 11. Kademe düzeyinde eğitim – öğrenim gören bireylerin 9. Kademe düzeyinde eğitim – öğrenim gören öğrencilere göre iyi oluş düzeyinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir

5.1.13. İyi Oluş ve Yaş’a İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin yaş durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin alt boyutlarından alınan puan durumunun ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aslan (2020) yılında yaptığı araştırmasında ergenlerin iyi oluş düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılaştığı ve oluşan farkın 13 ile 15 yaşlarındaki öğrencilerin arasında olduğu sonucuna varılmıştır. 15 yaşındaki bireylerin 13 yaşındaki bireylere göre öznel iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, lisans eğitimi alan öğrencilerle yapılan bir çalışmada yaş seviyesi yükseldikçe öznel iyi oluş seviyesinin de yükseldiği görülmüştür (Duman, 2016). Öznel iyi oluşla ilgili başka bir çalışmada, yaşa göre öznel iyi oluş farklılaşmamaktadır (Nurşahin, 2011; Topuz, 2013).

Literatürdeki araştırmalar incelediğinde farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bazı araştırmalarda yaş yükseldikçe öznel iyi oluş artmakta bazı araştırmalarda herhangi bir farklılaşma olmadığı söylenmektedir. Zihinsel, duygusal, fiziksel gelişimin artması bireyi toplum içerisinde daha aktif kılabilir dolayısıyla yaşın artmasının iyi oluşu artıracığı söylenebilir.

5.1.14. İyi Oluş ve Öğrenim Gördüğü Okul Türüne İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin not ortalaması durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin önemli diğer ilişkilerde ve olumlu duygular alt boyutunda öğrenim gördüğü okul türü göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer alt boyutlar olan aile ilişkilerinde doyum ve yaşam doyumunu ile öğrenim gördüğü okul türü değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alan yazı incelendiğinde bu konu ile ilgili doğrudan yapılan araştırmalara rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmamızın literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir.

5.1.15. İyi Oluş ve Ailenin Aylık Gelir Türene İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin ailenin aylık gelir durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumunu ve olumlu duygular alt boyutunda ailenin aylık gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Aslan (2020) yılında yaptığı araştırmasında ergen bireylerin iyi oluş seviyelerinin genel puanında elde edilen gelir seviyesine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Alan yazındaki araştırmalarda, iyi oluş ve gelir durumunun aralarında anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Bu durum bulgularımızın benzer yönde bir sonuçtur (Canbay, 2010; Özen, 2005; Satan, 2014; Toprak, 2014; Tuzgöl Dost, 2007).

Gelir düzeyinin orta ve yüksek olduğu ailelerin bireylerinde, ekonomik durumu düşük olarak algılayan iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucu (Kermen, 2013;Tuzgöl-Dost, 2004; Tuzgöl-Dost, 2010) elde ettiğimiz sonucun tersi yönündedir. Ülkemizde yapılan birtakım çalışmalar incelediğinde elde ettiğimiz sonucu destekleyen farklı ve birbirine benzer yaş gruplarının gelir seviyesi ve öznel iyi oluş aralarında bir ilişki olmadığını (Çakır, 2015; Nur-Şahin, 2011; Resioğlu, 2014; Topuz,2013; Zeytin, 2015) gösteren çalışmalar görülmektedir.

Öznel iyi oluş durumunu duygusal ve kognitif bileşenini ayrı olarak inceleyen araştırmalarda (Boysan, 2012; Diener, 1984; Stevenson ve Wolfers, 2008; TuzgölDost,2010), gelir seviyesi ve yaşamdan alınan doyum arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüş, üst seviyelerde gelire sahip bireylerin yaşamdan aldıkları doyumun yüksek olduğu yani yaşamdan alınan hazzın, neşelilik halinin, mutluluğun artırılmasında önemli bir faktör olduğu kanısına varıldığı görülmüştür. Araştırmalardan edilen bulgulara göre gelir düzeyinin orta, yüksek olması bireyleri etkilemektedir. Gelir seviyesinin yüksek olduğu bireylerin düşük gelire sahip olanlara göre öznel iyi oluş düzeyinin daha yüksek olduğu bulgusuna varılmıştır.

Diener ve Biswas-Diener (2002), araştırmalarında iyi oluş ve gelir seviyesi aralarındaki bağıntıyı tartışırken bireylerin en nihai gereksinimlerinin karşılanma düzeyi, istediği bir gelir durumuna sahip olmanın öznel mutluluğu artırdığını söylemektedir.

5.1.16. İyi Oluş ve Kardeş Sayısı Türene İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin kardeş sayısı durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin aile ilişkilerinde doyum alt boyutunda kardeş sayısına göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer alt boyutlar olan önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumu ve olumlu duygular alt boyutunda kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Aslan (2020) yılında yaptığı araştırmasında ergen bireylerin iyi oluş seviyelerinin genel puanında elde edilen puanın kardeş sayısına göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kardeş sayısı ile iyi olma hali arasındaki ilişkinin daha farklı yaş grupları örneğin yetişkinlerle de yapılmasının daha farklı sonuçlar ortaya çıkaracağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde kardeş sayısının iyi oluş seviyesinin karşılaştırıldığı herhangi bir literatürde rastlanılamamıştır.

5.1.17. İyi Oluş ve Anne Eğitim Durumu Türene İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin anne eğitim durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumu alt boyutunda anne eğitim göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer alt boyutlar olan olumlu duygular alt boyutunda anne eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alan yazı incelendiğinde bu konu ile ilgili doğrudan yapılan araştırmalara rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmamız literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir.

5.1.18. İyi Oluş ve Baba Eğitim Durumu Türene İlişkin Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırma bulgularında elde edilen bilgiler ışığında iyi oluş ölçeğinin baba eğitim durumu parametresi göz önüne alınarak iyi oluş ölçeğinin aile ilişkilerinde doyum, önemli diğer ilişkilerde doyum, yaşam doyumu alt boyutunda baba eğitim göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer alt boyutlar olan olumlu duygular alt boyutunda baba eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alan yazı incelendiğinde bu konu ile ilgili doğrudan yapılan araştırmalara rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmamızın literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir.

5.1.19. Okula Bağlılık ve İyi Oluş Değişkenleri Arasındaki Korelâsyonlara İlişkin

Bulguların Sonuç ve Tartışılması

Araştırmanın bulgularına göre okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan aile ilişkilerinde doyum ile negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan diğer ilişkilerde doyum negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan yaşam doyumunu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan davranışsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan olumlu duygular arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan aile ilişkilerinde doyum ile negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan diğer ilişkilerde doyum negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan yaşam doyumunu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan duyuşsal ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan olumlu duygular arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan aile ilişkilerinde doyum ile negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan diğer ilişkilerde doyum negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan yaşam doyumunu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Okula bağlılık alt boyutu olan bilişsel ile iyi oluş düzeyi alt boyutu olan olumlu duygular arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Alan yazı incelendiğinde bu konu ile ilgili doğrudan yapılan araştırmalara rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmamızın literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırma sonucu, anne veya baba eğitim düzeylerinin yükseldikçe ülkemizdeki öğrencilerin okula bağlılıkları düşmekte olduğu gözlemlenmiş olup; ebeveynler ve evlatlar arasındaki iletişimin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Yapılan araştırma ve literatür taraması sonucu, kız öğrencilerin okula bağlılık düzeyleri ile erkekler arasında bariz farklar olduğu görülmektedir. Erkek öğrenciler için okula bağlılığı arttırıcı psikolojik çalışmalar yapılmalıdır.

5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı neriler

Çalışmanın sonucuna ilişkin aşağıda bazı öneriler verilmiştir.

Araştırma İstanbul ilinde ve lise öğrenciler üzerinde yapılmış olup genellenebilirliğı açısından başka illerdeki liseler üzerinde de yapılabilir. Araştırmalardan elde edilen bilgiye dayanarak lise çağındaki öğrencilerin değışken bir yapıya sahip olduğı görölmektedir. Lise ağı sonrasını da kapsayacak şekilde boylamsal bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

AKDOĞAN, B. (2017). Lise öğrencilerinde psikolojik dayanırlık ve çatışma çözme davranışlarının öznel iyi oluşlarını yordaması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

AKGÜNDÜZ, Y. VE BARDAKOĞLU, Ö. (2012). Subjective Well-Being Levels Of Vocational High School Students. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 1(2): 101-106.

ALACA, F. (2011), *İki dilli olan ve olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okula aidiyet duygusu ilişkisi*, Yüksek Lisans, (Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Anabilim dalı

ALİM, E. (2018). Ergenlerde Mükemmeliyetçilik, Öznel İyi Oluş ve Depresyon Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.

Altuntaş, S., & Sezer, Ö. (2017). Ortaokul öğrencilerinin okula bağlanmalarının incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(1), 83-97.

ARASTAMAN, G. (2006). *Ankara ili lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

ARASTAMAN, G. (2009). Lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık (school engagement) durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(26), 102-112.

AYDIN, K.B (2005). Akış Kuramına Dayalı Stresle Başa Çıkma Grup Programının Ergenlerin Stresle Başa Çıkma Stratejilerine Etkisi *Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

BAŞ, N. (2019), *Ortaokul Öğrencilerindeki Gelecek Beklentilerinin açıklanmasında Okula Bağlılık Ve Okul Yaşam Kalitesinin Rolü*, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi

BEN-ZUR, H. (2003). Happy adolescents: The link between subjective well-being, internal resources, and parental factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(2): 6779.

BIZANCIR, M. (2014). Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme, Cinsiyetçilik, Öznel İyi Oluş: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma *Yüksek Lisans, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon*

BİRCAN, H. (2018). Eğitim ve Felsefe -Eğitimin Doğal/İnsanî, Toplumsal ve Felsefî Temeli-. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 157-172.

BONNY, A. E.; BRITTO, M.T. ; KLOSTERMANN, B.K. ; HORNUNG, R. W. & SLAP, G. B. (2000). School Disconnectedness: Identifying adolescents at risk. *Pediatrics*, 106 (5), 1017-1021

BRUCE, G VE CRUMP, D.A.(2003). Association of parental involvement and social competence with school adjustment and engagement among six graders. *Journal of School Health*, 73,(3), 121-126

BRUYN, H. D. (2005). *Role strain, engagement and academic achievement in early adolescence Educational Studies*, ,31(1), 15-27

CABI, E. (2016). Uzaktan Eğitimde E-Değerlendirme Üzerine Öğrenci Algıları. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1), 94-101.

CANBAY H. (2010), Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

CANBULAT, T., CİPCEVİZCİ, U., KALFA, B., & FAHLİOĞULLARI, E. (2017). Kesintili zorunlu eğitimden etkilenen ilkökul öğrencilerinin okula bağlanma ve akademik özyeterlik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 105-123.

CANTOR, N. (1990). From taught to behavior: Having and doing in the study of personality. *American Psychologist*, 45(6): 735-750.

CSİKSZENTMIHALYI, M. (2005). *Akış, Mutluluk Bilimi*, Ankara: HYB yay.
CSİKSZENTMIHALYI, M. (2018). *Akış mutluluk birimi* (İkinci baskı). İstanbul: Buzdağı Yayınevi.

Cueto Santiago, Gabriela Guerrero, Claudia Sugimaru, Alvaro M. Zevallos. "Sense of belonging and transition to high schools in Peru, " International Journal of Educational Development 30. (2010): 277–287

ÇAKIR, G. (2015). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

ÇELİK, İ. (2008). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zeka açısından incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.

ÇEVİK, N. (2010). Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarını Yordayan Bazı Değişkenler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

DESWAL, A. AND SANHI, M. (2015). General well-being in adolescents on the basis of gender and locale. Scholarly Research Journal For Humanity Science & English Language, (2): 2001-2013

DUY, B., & YILDIZ, M. A. (2014). Farklı zorbalık statüsüne sahip erinlerde okula bağlanma ve yalnızlık. Eğitim ve Bilim, 39(174), 173-188.

DİENER, E. & BOHLIN K.E. (1984). Subjective well-being. Psychological Bulletin, 95(3):685-75.

DİENER E, LARSEN RJ. (1993) The experience of emotional well-being. In: Lewis M,

DİENER, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness, and a proposal for a national index. American Psychologist, (55): 34-43.

DİENER, E. & LUCAS, R. E. (2000). Explaining differences in social levels of happiness: Relative standards, need fulfillment, culture, and evaluation theory. Journal of Happiness Studies, (1): 47-78.

DİENER, E., SUH, E. M., LUCAS, R. E., & SMITH, H. L. (1999). Subjective Well-Being: Three decades of progress. Psychological Bulletin, 125(2): 276-302.

DİENER, E. (2006). Guidelines for national indicators of subjective well-being and Ill Being. Journal of Happiness Studies, 7: 397-404.

DİLMAÇ, B. VE BOZGEYİKLİ, H. (2009). Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1): 171- 187.

DURŞUN, A. (2015). Anne Babası Boşanmış Ergenlerin Özel İyi Oluşunu Arttırma Programının Etkililiğinin İncelenmesi.

EİTH, C. (2005). Delinquency, schools, and the social bond. New York, LFB Scholarly Publishing LLC.

EKİN, V. (2010). Tüketim Toplumu, Hedonizm Ve Araç Olarak Yazılı Basın

ENFİYEÇİ, T. & BÜYÜKALAN FİLİZ, S. (2019). Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Öğrencilerinin Topluluk Hissinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. TÜBAV Bilim Dergisi, 12 (1), 20-32.

ERDOĞDU Y., YÜZBAŞ D. (2018) Lise Öğrencilerinin Okula Bağlılık İle Genel Öz-Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişki Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2018/3, Sayı:32, s. 205-227

ERYILMAZ, A. (2009). Başa Çıkma Stratejilerinin Kişilik Özellikleri ile Ergen Özel İyi Oluşu Arasındaki Aracı Rolü Doktora Tezi Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı.

ERYILMAZ, A.(2011). Ergenlerin Özel İyi Oluşlarıyla Aile Ortamları Arasındaki İlişki. Aile ve Toplum Dergisi, 7(24): 93-101.

ESTELL B.DAVID, PERDUE H.NEİL. “Social Support And Behavioral And Affective School Angagement: The Effects Of Peers, Parents, And Teachers. Psychology in the Schools,” 4. (50), (2013): 325-338

FİNN, J. D., & ROCK, D. A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. Journal of applied psychology, 82(2), 221.

FREDRİCKS, J. A., BLUMENFELD, P. C., & PARİS, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. Review of educational research, 74(1), 59-109.

GİLLEN-O’NEEL, C. VE FULİGNİ, A. (2013). A longitudinal study of school belonging and academic motivation across high school, Child Development, 84(2), 678-692.

GÜLNAR, B. (2008). Bilgisayar ve internet destekli uzaktan eğitim programlarının tasarım, geliştirme ve değerlendirme aşamaları (SUZEP Örneği). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 259-271.

GÜNALAN, N. (2018). Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesini, okula aidiyet duygusunu ve okul iklimini neler etkilemektedir? (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 517384)

GÜNEY M.A. (2017). Ergenler Duygusal Özerklik, Sosyal Destek Ve Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Konya.

GÜNDOĞDU, R. VE YAVUZER, Y. (2012). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş ve Psikolojik İhtiyaçlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(23): 115–131

GÜNEY, M.A. (2017). Ergenlerde duygusal özerklik, sosyal destek ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

GÜLAÇTI, F. (2009). Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Programın Üniversite öğrencilerinin, Sosyal Beceri, Öznel ve Psikolojik İyi Olma Düzeylerine Etkisi.

GOODENOW, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30, 79-90.

FİNN, J. D., & ROCK, D. A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. *Journal of Applied Psychology*, 82, 221-234.

FİNN, J. D., & VOELKL, K. E. (1993). School characteristics related to school engagement. *Journal of Negro Education*, 62, 249–268.

FULLARTON, S. (2002). Student engagement with school: Individual and school-level influences (LSAY Research Report No. 27). Camberwell: ACER

HAMURCU, H. (2011). Ergenlerin Yetkinlik İnançları ve Psikolojik İyi Oluşlarını Yordamada Psikolojik İhtiyaçlar. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

HİLLS, P.&ARGYLE, M. (2001), “Emotional Stability as A Major Dimension of Happiness”, *Personality and Individual Differences*, 31(8): 1357-1364

HUSS, J. A., SELA, O., VE EASTEP, S. (2015). A Case Study of Online Instructors and Their Quest for Greater Interactivity in Their Courses: Overcoming the Distance in Distance Education. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(4).

ILGAR Z., PARLAK K. (2012). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Okulabağlılık Özbilinç Ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişki

JIMERSON, R.SHANE., CAMPOS,EMİLY., GREİF, L.JENNİFER. “Toward an Understanding of Definitions and Measures of School Engagement and Related Terms,” *The California School Psychologist*, 8, (2003): 7-27

KARAKIŞ, S. (2019) Kamu hastanelerinde çalışan hemşirelerin afetlere hazır oluşluk durumları ve psikolojik sağlamlıkları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

KARASAR, B., & KAPÇI, E. G. (2016). Examining school attachment and academic success in terms of different variables. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 49(1), 21-42.

KARATZIAS, A., CHOULIARA, Z., POWER, K. AND SWANSON, V. (2006). Predicting general wellbeing from self-esteem and affectivity: An exploratory study with Scottish adolescents. *Quality of Life Research*, (15): 1143-1151.

KAYA, Z. (2002). Uzaktan eğitim. Ankara: Pegem A Yayıncılık

KAYSİ F. (2020). Covid-19 Salgını Sürecinde Türkiye’de Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitimin Değerlendirilmesi. *International Scientific Research Congress, (IBAD - 2020) Bildiriler* September 1-2, 2020.

KAYSİ, F., & AYDEMİR, E. (2017). Uzaktan Eğitim Süreçlerindeki Etkileşim Boyutlarının Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 778-790.

KIZMAZ, ZAHİR. “Okullardaki şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım,”. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 30. 1. (2006): 47-70.

KOCAYÖRÜK, ET. (2010) *Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi*.4 (33): 37-45

KULAKSIZOĞLU, ADNAN *Ergenlik Psikolojisi*. (5.basım). İstanbul: Remzi Yayınevi, 2002.

KUYUMCU, B. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2): 1-24.

KOYUNCU, B. A. (2019). Evli Bireylerde Öznel Mutluluk Ve İlişkisel Mutluluğun Evlilik Doyumuna Etkisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

MADDOX, SAMUEL. J., RONALD PRINZ.J. "School Bonding in children and Adolescents: Conceptualization, Assessment and Associated Variables," Clinical Child and Family Psychology Review, 6, (2003): 31-49.x

MARKS, G. N. (1998). Attitudes to school life: Their influences and their effects on achievement and leaving school. Australian Council for Educational Research Ltd.,

MCNEELY, C. A., NONNEMAKER, J. M., & BLUM, R. W. (2002). Promoting school connectedness: Evidence from the national longitudinal study of adolescent health. Journal of School Health, 72(4), 138-146.

NİGAR, F. (2014). Ortaokul öğrencileri ile yatılı bölge ortaokul öğrencilerinin öznel iyi oluş ve temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

NUR ŞAHİN G. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma, Öznel İyi Oluş Ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

OK, E. (2016). Anlam Arayışı Eğitim Programının Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeylerine Etkisi.

OSTERMAN, F.K.(2000). Students' Need for Belonging in the School Community. Review of Educational Research. Cilt: 17, Sayı:3, 323-367

OYMAK, Y.C. (2017). Psikolojik İyi Oluş İle İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, İstanbul.

OYNAĞANLI, S. (2015). 60 Yaş Ve Üzeri Kişilerde Benlik Saygısı Ve Öznel İyi Oluş Düzeyleri Yüksek lisan Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZEN, Ö. (2005). Ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

ÖZDEMİR, SERVET., SEZGİN, FERUDUN., ŞİRİN, HÜSEYİN., KARİP, EMİN. VE ERKAN, SERDAR. “İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi,” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38, (2010): 213-224.

PANCHABAKESAN, S. (2011). Problems and prospectives in distance education in India in the 21st century. Problems of Education in The 21st Century, 30, 113-122.

REİSOĞLU, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordamada beş faktörkişilik özellikleri, mizah tarzları ve duygusal zekânın rolü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Karedeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

SAFÖZGÜVEN, İ.G. (2008). Fen ve genel lise öğrencilerinin cinsiyet ve sosyometrikstatülerine göre öznel iyi oluş düzeyleri, genel sağlık örüntüleri ve psikolojik belirti türleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.

SARI, MEDİHA. Demokratik değerlerin kazanımını sürecinde örtük program: düşük ve yüksek okul yaşam kalitesine sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma. Yayımlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2007.

SAĞLAM, A., & İKİZ, F. E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İlköğretim Online, 16(3), 1235-1246.

SAVTEKİN, MENGİ. Ortaöğretim 10. ve 11. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Özyeterlilik Düzeylerinin Okula Bağlılıkları İle İlişkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

SAYGIN, Y. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

SEZER, F. (2013). Psikolojik İyi Olma Durumu Üzerine Etkili Faktörler. Education Sciences, 8(4): 489-504.

SCHLECHTY, PHİLİP.C. Shaking Up the Schoolhouse: How to Support and Sustain Educational Innovation. San Francisco: Jossey-Bass Wiley imprint. 2001.

SİLİNS, HALİA., MULFORD, Bill. “Schools as learning organisations: Effects on Teacher Leadership and Student Outcomes,” School effectiveness and School improvement. 15.(3-4), (2002): 443-466

TATAY, E. (2015). Parçalanmış ve parçalanmamış aileye sahip ergenlerin akademik başarı, öznel iyi oluş ve yalnızlık düzeylerinin karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

TONG, Y. AND SONG, S. (2004). A study on general self-efficacy and subjective wellbeing of low-ses college students in a chinese university. College Student Journal, 38(4): 637–642.

TOPÇU, W. A., SÖYLETİR, G. VE DOĞANAY, M. (2017). Enfeksiyon hastalıkları. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri

TOPUZ, C. (2013). Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fatih Üniversitesi, İstanbul.

TURP, H.H. (2017). Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin öznel iyi oluş ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Erzurum

TUNCER, M. VE BAHADIR, F. (2017). Uzaktan Eğitim Programlarının Bu Programlarda Öğrenim Gören Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Journal of Educational Reflections, 1(2), 29-38.

TUZGÖL DOST M.(2004). Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri, Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

TUZGÖL-DOST, M. (2005). Öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(23): 103-109.

TUNÇ P. (2021). Covid-19 Pandemisinde, Travmatik Stres Belirtileri ve Ontolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkide Anksiyetenin Aracı Rolü. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2021; 13(Suppl 1):40-58.

TUZGÖL DOST, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(2): 132-143

TUZGÖL DOST, M. (2010). Güney Afrika ve Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve yaşam doyumlarının incelenmesi. Eğitim ve Bilim 35(158): 77-89.

TÜMKAYA, S. (2011). Türk üniversite öğrencilerinde öznel iyilik halini yordayan sosyo-demografik değişkenler ve mizah tarzları. Eğitim ve Bilim, 36 (160): 158-170.

UĞUR, E. (2013). Lise Öğrencilerinin Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Saldırganlık Tepkileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisan Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

YAVUZ, Ç. (2006). Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Öğrencilerinde Öznel İyi Olma Hali, Psikiyatrik Belirtiler Ve Bazı Kişilik Özellikleri: Karşılaştırmalı Bir Çalışma Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü.

YETİM, Ü. (1991). Kişisel Projelerin Organizasyonu ve Örüntüsü Açısından Yaşam Doyumu, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YETİM, Ü. (2001). Mutluluk Bilimi: Toplumdan Bireye. İstanbul: Bağlam Yayınları

YILDIZ, S. (2016). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16 (1), 301-329.

YILMAZ, Z. (2015). Ortaöğretim Kurum Öğrencilerinde Okula Bağlılık Olgusunun Başarı Düzeylerine Etkisi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı

ZENGİN AKSU E. İlkokul Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi

ZEYTİN, Y. (2015). Üniversite giriş sınavlarına hazırlanan öğrencilerin akademik beklentilere ilişkin stres ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

EKLER

EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

EK 2. ERGEN ÖZNEL İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ

EK 3. OKULA BAĞLILIK ÖLÇEĞİ

EK 4. ETİK KURUL ONAYI

EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1) Cinsiyetiniz:

Erkek () Kız ()

2) Not ortalamanız:

0-20 () 21-40 () 41-60 () 61-80 () 81-100 ()

3) Sınıfınız:

4) Yaşınız:

5) Öğrenim gördüğünüz okul türünüz:

Anadolu Lisesi () Mesleki ve Teknik Lise () Fen Lisesi ()

6) Şu an içinde yaşadığınız ailenin ortalama aylık geliri ne kadardır?

1500 ve altı () 1500-3000 () 3000-4500 () 4500 ve üzeri ()

7) Kaç kardeşsiniz:

1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 ve üzeri ()

8) Annenizin eğitim durumu nedir?

Okur-yazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Yüksekokul () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

9) Babanızın eğitim durumu nedir?

Okur-yazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Yüksekokul () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

EK 2. ERGEN ÖZNEL İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ

Aşağıda yer alan ifadelerin karşısında bulunan seçeneklerden size uygun olanını işaretlemeniz gerekmektedir. Her ifadeyi bir kez değerlendirmelisiniz. Değerlendirmelerinizde hiç boş bırakmayınız.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Katlıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Ailem beni sever				
2	Ailem beni destekler				
3	Ailem bana saygı duyar				
4	Ailem sağlıklı				
5	İnsanlara karşı sabırlıyım				
6	İnsanlara karşı hoşgörülüyüm				
7	Genellikle neşeliyim				
8	Genellikle güler yüzlüyüm				
9	Hayatın tadını çıkartarak yaşarım				
10	Hayatı doya doya yaşarım				
11	Hayatı dilediğim gibi yaşarım				
12	Sevdiklerimle beraberim				
13	Sevdiklerimle yan yanayım				
14	Arkadaşlarımla beraber vakit geçiririm				
15	Dostlarımla beraberim				

1. Aile ile ilişkilerden doyum: 1,2,3,4,
2. Olumlu duygular: 5,6,7,8
3. Yaşam doyum: 9,10,11
4. Önemli diğerleri ile ilişkiden doyum: 12,13,14,15

EK 3. OKULA BAĞLILIK ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenciler,
Aşağıda “Okula Bağlılık” ile ilgili bazı ifadeler verilmiştir. Bu ifadeleri okuyarak sizler için en doğru seçeneğin olduğu bölüme (X) işareti koyarak belirtmeniz beklenmektedir. Çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

	Çok doğru	Çoğu zaman doğru	Bazen doğru	Arada sırada doğru	Hiç doğru değil
1. Okuldaki kurallara uyarım.					
2. Ödevlerimi, hatasız yaptığımdan emin olmak için kontrol ederim.					
3. Sınıfta işlerimi zamanında tamamlarım.					
4. Sınıfım eğlenceli bir yerdir.					
5. Sınavım olmasa bile evde ders çalışırım.					
6. Sınıftayken, çalışıyormuş gibi yaparım.					
7. Okulda olmaktan hoşlanırım.					
8. Okulda yaptıklarımızla ilgili televizyon programlarını izlemeye çalışırım.					
9. Sınıf etkinliklerine dikkatimi veririm.					
10. Bir kitap okuduğumda, tam olarak kavrayabilmek için kendime sorular sorarım.					
11. Okulda başım belaya girer.					
12. Okulda kendimi mutlu hissederim.					
13. Okulda yaptıklarımız hakkında daha fazla şey öğrenmek için fazladan kitap okurum.					
14. Okuldaki etkinliklerle ilgiliyimdir.					
15. Okuduklarımda anlamını bilmediğim bir kelime olursa anlamını öğrenmek için bir şeyler yaparım.					
16. Okuldaki etkinlikler beni heyecanlandırır.					
17. Okuduğumu anlamadığımda, başa döner yeniden okurum.					
18. Okulda canım sıkılır.					
19. Sınıfta öğrendiklerimi sınıf dışındaki insanlarla paylaşıyorum.					

ATIF: Çengel, M., Totan, T., Çöğmen, S. (2017). Okula Bağlılık Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17 (4), 1820-1837.

EK 4. ETİK KURUL ONAYI

T.C.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

14.06.2021

Sayı : E.50532705-302.14.01-902

Konu : Fevzi Akgül Kurul Onayı

İLGİLİ MAKAMA

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencisi Fevzi Akgül'ün "Lise Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeyleri ile Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı araştırma önerisinin beşeri bilimler etik standartlarına uygunluğuna ilişkin Yeditepe Üniversitesi Beşeri ve Sosyal Araştırmalar Etik Kurul Onayı ekte sunulmuştur.

Gerekli iznin verilmesi hususunu bilgilerinize arz ve rica ederim.

İmza

Prof. Dr. Fatma Yeşim EKİNCİ

Rektör a.

Rektör Yardımcısı

Ek: Etik Kurul Onayı.pdf

- 3) Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencilerinden Fevzi Akgül'ün "Lise Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeyleri ile Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı araştırmasının Beşeri Bilimler etik standartlarına uygunluğu Yeditepe Üniversitesi Beşeri ve Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve onaylanmıştır.

Fevzi Akgül-LİSE ÖĞRENCİLERİNİN OKULA BAĞLILIK DÜZEYLERİ
İLE ÖZNEL İYİ OLUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ-
Savunma Sonrası 21.09.2021

ORIGINALITY REPORT

20%	14%	5%	12%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	Submitted to Fatih University Student Paper	2%
2	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Student Paper	2%
3	dergipark.org.tr Internet Source	1%
4	www.researchgate.net Internet Source	1%
5	mts.sosyalarastirmalar.com Internet Source	1%
6	www.acarindex.com Internet Source	1%
7	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 Internet Source	1%
8	Submitted to Abant İzzet Baysal Universitesi Student Paper	1%